

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 id 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar
jeva 6, telefon 299

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Lastnikom hranilnih vlog

Med vlagalci hranilnih vlog se širijo različne vesti, da propade dinar, da bo država izkoristila zasebne hranilne vloge itd., vsled česar so postali vlagalci razburjeni in dvigajo vloge pri denarnih zavodih. Finančni minister dr. Gjuric je že 22. t. m. izjavil, da so vse take vesti neosnovane in ne-resnične in da država nikakor ne misli v kakršni-koli obliki izkoristiti zasebnih hranilnih vlog v denarnih zavodih. Banska uprava opozarja vlagatelje, naj nikar ne dvigajo hranilnih vlog, ker imajo s tem le sami škodo in naj pomislijo, da denarni zavodi nimajo v blagajnah toliko gotovine, da bi mogli zadostiti dvigom in da se zato primorani omejiti izplačili, kajti vloge so izposojene na zemljišča, hiše itd., od koder se ne morejo trenutno izterjati posojila. Vloge so v vsakem oziru varne, zato naj se vlagatelji pomirijo in naj ne povzročajo težke denarnim zavodom, da bi ti morali izterjati posojila, vsled česar bi lahko propadla marsikatera trdna gospodarstva, ker trenutno nimajo na razpolago sredstev za vračila.

Kraljevska banska urava, dravske banovine.
V Ljubljani, dne 25. sept. 1931. (SAAc).

Cene na drobno

Gospodarska kriza, ki je zajela ves svet, je prisilila vse države, da so pričele slediti. Stednja zahteva skrajšanje državnega proračuna; skrajšati se morajo vse postavke, tako se krči v vseh državah tudi postavka za državno upravo in z njo stroški za uradništvo. Skrajšanje stroškov za birokracijo bo lažje izvesti v onih državah, kjer so tudi življenjske cene padle.

Cene na debelo industrijskim proizvodom in kmetijskih pridelkih, živilom, živini so res znatno padle. Če pa pogledamo, po katerih cenah morajo kupovati kmet, delavec in uradnik svoje vsakdanje potrebščine, vidimo, da se cene na drobno uporno drže že leta in leta na isti višini. Kje tiči vzrok temu pojavu, se mora vprašati vsak trezno misleči človek. Odgovor ni težak. Trgovina pred vojno je bila veliko bolj elastična, sledila je zakonu o povpraševanju in ponudbi in je reagirala na vsako ka teko majhno gibanje cen. Dandanes je pa stvar popolnoma drugačna. Trgovina se je monopolizirala.

Ne sledi več starim gospodarskim zakonom, temveč diktatu močnih gospodarskih trustov, katerih namen je vzdržati cene čim bolj visoko. Njihova gospodarska politika se ne ozira na potrebe konsumenta. Namen te politike, iztisniti iz konsumenta milijonske dobičke, ki potem leže neizrabljeni v bančnih trezorih v škodo vsega gospodarskega življenja, ali pa jih velika gospoda zapravlja v brezdelnosti po raznih rivierah. Velekapitalistična gospodarska politika, ki eloni na izkoriščanju šibkejših do skrajnosti, je morala nujno dovesti do popolnega obuboževanja konsumenta. Prišli smo že tako daleč, da je njegova kupna moč padla skoraj na ničlo.

Kmet mora prodajati svoje pridelke in živino po aramotno nizki ceni. Plaćevati pa mora kljub temu visoke davke in drago kupovati industrijske proizvode. Dandanes ne prejme kmet za svoje blago niti toliko, da bi kril produkcijske stroške. Prav nič na boljšem nista delavec in uradnik. Od padca cen živini in poljedelskim proizvodom sta se ta dva prav malo okoristila. Z malimi izjemami moramo vse prav tako drago kupovati, kakor smo kupovali pred padcem svetovnih cen. Monopoliziranje trgovine v velikih trustih in neizmerna dobičkaželjnost trgovcev sta glavni oviri, da padec cen na debelo ne pride do učinka tudi v trgovini na drobno.

Naj navedemo vsaj par drastičnih primerov iz naše domače trgovine.

Vino prodaja kmet po 2 Din liter in še ceneje. Konsument ga mora plačati v gostilni po 12 do 14 dinarjev; mesar kupuje živino živo vage po 4 Din kg, prodaja ga po 15 Din. Kje je tu poštno trgovsko razmerje med cenami na debelo in cenami na drobno? Nič boljše ni pri industrijskih proizvodih. Za meter finega kamnarna iz čiste volne plašč v domači tovarni 120 Din meter. V trgovini te bo stal 420 Din meter.

Naj omenimo še stanarjsko kupčijo, ki je že dalj časa popolnoma svobodna. Poštenega stanovanja izpod 120 dinarjev v Ljubljani ne dobiš. Delavstvo in uradništvo borendim najemnim kratkodelom ne zmore. Posledice gospodarske politike bišnih lastnikov, ki je produkcijski stroški nikakor ne opravičujejo, se že kažejo. V Ljubljani je že okoli 500 stanovanj praznih. Tako se dobičkaželjnost tepe sama sebe. In vendar tvori večino mestnega prebivalstva.

V opravičilo za tako veliko razliko med navadno in prodajno ceno navajajo trgovci vedno in vedno takozvane režijske stroške, h katerim prištevajo tudi davke. Pojem režijskih stroškov je seveda silno raztegljiv in že večkrat samo polemiki s prizadetimi činitelji dokazali, da ti izgovori ne držijo. Trgovci, eem spadajo tudi mesarji, gostilničarji in hišni pcesniki, se bodo morali končno vendarle sprijazniti z manjšim dobičkom, kar bo le v njihovo korist, ker bodo sicer konsumenta uničili. Nikjer ni zapisano, da si mora vsak trgovec v teku dveh let sezidati hišo ali vsaj nabaviti avtomobil! Uradniški konsument si pomaga z obkroji, toda z obrabi se prav tako lahko zaduši kakor z drugimi dolgi, kadar se jih nabere toliko, da presežejo njegovo plačo.

Velekapitalistična miselnost je že pretesno objela naše pridobitne kroge, da bi si mi mnogo obljubljali od svojega moralnega pridigovanja. Kapitalist kloni le denarju in sili, ker že davno ne dela več po geslu: »Živi in daj živeti! Da si moramo naložiti žrtve, ki so potrebne za ozdravljenje težkih gospodarskih razmer, vsi na ramena in to

Franciji in Ameriki gre beseda

Na sestanku Hoover-Laval bo padla odločitev -- Angleška industrija oživila

Pariz, 25. sept. Poset Lavalu v Washingtonu, ki se bo zgodil prve dni oktobra, se smatra tukaj za eno najbolj važnih dejstev moderne diplomatične zgodovine. Ni pa absolutno mogoče zvedeti, kakšne probleme bo Laval, ki se poda v Washington sam, obravnaval s Hooverjem. Gotovo bo v prvi vrsti predmet njunih razgovorov svetovna gospodarska kriza, in mnogi so v resnici prepričani, da bosta Laval in Hoover našla rešitev. Francozi poudarjajo, da sta krize najbolj krivi Anglija in Amerika, ki sta tako radodarno dajali kredite vsemu svetu in razširjali svoj kapital brez ozira na dejanske potrebe. Sicer so ameriške finance ostale močne, ker so njihovi viri skoroda neizčrpani, toda Amerika bo morala postopati sporazumno s Francijo, ako naj se reši gospodarska kriza.

Sodelovanje Amerike in Francije je v interesu njiju samih, ker bi tudi njuno gospodarstvo moglo biti prej ali slej občutno prizadeto vsled gospodarskih težav ostalega sveta. Na kakšni podlagi pa se bosta Amerika in Francija sporazumeli, je težko predvideti, ker je Amerika do sedaj stala na stališču, da se mora moratorij za nemške reparacije podaljšati, dočim Francija o črtanju dolgov noče ničesar slišati.

Kar se tiče obiska Lavalu in Brianda v Berlinu, je istotako popolnoma neznano, ali je Francija pripravljena Nemčiji pomagati ali ne, in pod kakšnimi pogoji. Zanimivo pa je, da nekateri krogi razširjajo govorico, da bo Laval po obisku v Berlinu šel v Rim, da se sestane z Mussolinijem. Na vsak način je to želja Italije, ki se dolgo trudi, da bi došla od Francije posojilo.

London, 25. sept. 2. Iz vseh krajev Anglije poročajo, da je vsled padca funta šterlinga požvela vsa angleška industrija. Industrija premoga je dobila mnogo naročil, posebno s kontinenta. Mnoge tovarne v Lancshestu, ki so bile zaprte že nekaj let, so pričele obratovati. Barrow Steel Company je sklenila, da stavi v obrat že v ponedeljek vse visoke peči in da zaposli nadaljnjih 1400 delavcev. V Liverpoolu je bilo prodanih na borzi za bombaž 45.000 bal bombaža, kar predstavlja rekord prometa, odkar borza obstoji. »Daily Herald« poroča na uvodnem mestu, da bodo primeru Velike Britanije sledile še druge države, v prvi vrsti Nemčija, ki bo morala ravno tako ukiniti zlato valuto. Isti list pravi, da bo postal funt šterling gotovo kontrolna valuta na mednarodni borzi, ki bo sigurno in stabilna med valutami, ki slonijo na zlati bazi. List zatrjuje, da se Velika Britanija nahaja na predvečer valutne revolucije, ki bo istotako značilna, kot industrijska revolucija. Dalje se bavi londonski tisk s stališčem Amerike in s sestankom Lavalu s Hooverjem, ki bo gotovo razjasnil težki položaj po vsem svetu. Sestanek Hoo-

verja in Mac Donaldu je princel londonski protokol, a britanski listi trdijo, da so v ameriških službenih krogih v zadnjem času zelo rezervirani in ta neobičajni mir bo prinesel brez suma zelo važne sklepe. V Washingtonu mislijo na mednarodno splošno gospodarsko konferenco, ki naj bi se pripravila na sestanku Hooverja z Lavalom. Bri-

tanski listi priznajo, da brez sodelovanja Francije in Anglije ne more biti resnega reševanja obstoječih ekonomskih in finančnih problemov v svetu, a vprašanje medzaveznih vojnih dolgov in nemških reparacij se sploh ne bi moglo rešiti, ako se med Združenimi državami in Francijo ne uposta-vi intimno sodelovanje.

Položaj denarnega trga

Kako je bilo na londonski borzi

London, 25. septembra. tg. Na londonski borzi se opaža danes oster padec vseh angleških državnih papirjev. Obenem pa so se skokoma dvignile domače industrijske vrednosti, dočim je kurz funta padel dalje. Danes je bilo popolnoma negotovo, kako se bo notacija funta razvijala v prihodnjih dneh. Sodi se, da je bilo mnenje, da bo funt padel samo za 25 odstotkov, preveč optimistično, dasi se funt momentano giblje radi nervoznih in neregularnih vplivov, ki lahko zopet hitro zginejo. Glavni znak današnje borze so težke zgube angleških državnih papirjev. Tako je 5 odstotno vojno posojilo notiralo danes 93. Naraščanje kurzov na domačem industrijskem trgu pa traja dalje. Pri otvoritvi borze je znašal danes London nasproti Newyoru 8.459 (3.80), nasproti Parizu 88.98, Bruslju 25.5 (28), Amsterdamu 18.75 (19.8), Curihu 18 (19.75), Berlinu 15.5 (16.25). Notranje zlata je naraslo danes za 11 šillingov, 4 pence na 114.9 šillingov. Ta notacija je najvišja od 5. avgusta 1921 dalje.

London, 25. sept. tg. Končne beležke funta kažejo znatno zboljšanje nasproti najvažnejšim devizam. Tako se je nasproti Newyoru funt zboljšal od 3.575 na 3.775, nasproti Parizu pa od 88 na 94.3. Notica Berlin se še slabo vzdržuje s 15.5. Prezgodnje pa je še sklepati iz tega, da bo težaj funta stalno raste. Angleške domače industrijske vrednosti pa še vedno skokoma rastejo v višino. Na borzi se je danes sporočilo, da se smejo od jutri dalje sklepati samo še posli proti takojšnjemu plačilu. Na trgu angleških vrednostnih papirjev je bil zaključek nekoliko boljši ter je 5% vojno posojilo notiralo 93.

Francoska banka v nevarnosti

Pariz, 25. sept. tg. Danes na pariški borzi niso notirale delnice pariške velebanke Banque National de Credit, ki so včeraj zelo padle. Vaš dopisnik doznava, da znašajo krediti te banke, ki jih je smatrati več ali manj zamrznjenec, okoli 1.5 milijarde frankov. Terjatve te banke so raz-

lična večja podjetja francoske kovinske, filmske industrije itd. Dobroimetja bank v Nemčiji znašajo samo 160 milijonov frankov, kar pri današnjih težkočah nikakor ne more priti v poštev. Pogajanja za mirno odpravo težkoč, pri katerih sodelujeta posebno Credit Lyonnais in Credit Commercial et Industriel, še niso končala. Resna nevarnost za stranke pa se lahko smatra kot izključena, ker bi v vsakem primeru jamčile za vloge te banke, francoska Narodna banka in država.

Pariz, 25. septembra. tg. Pariška borza je bila danes odprta v emisu slabih vesti iz Newyorka v izredno slabi tendenci. K temu so prišle še nove vesti o večjih težkočah v pariških bankah. Tako so se morali danes črtati kurzi zavoda Credit National, ki je včeraj po borzi padel od 675 na 500. Slab položaj kurzov je precej enako zadel ves trg. Vse vrednosti od industrijskih vrednosti pa do inozemskih vrednosti so beležile velike kurzne zgube. Ob koncu se je pokazalo majhno zboljšanje, posebno pri francoskih bankah in Sueški družbi. Tudi Youngova posojila so padla od 612 na 579. Na deviznem trgu se je zabeležil zopet nov oster padec angleškega funta. Pred borzo je funt padel od 98.5 na 90. V oficielni borzi je notiral najprej 88.5 do 87, zaključil pa je s 87.5.

Curiška borza

Curih, 25. sept. tg. Na današnji curiški borzi je prišlo do velikega padanja vrednosti. Zelo veliko oddaj je bilo radi sodnih izvršb. Razen tega so se širile govorice o težkočah neke znane curiške bančne firme. Deloma so nastale enormne kurzne zgube. Tudi švicarske obligacije so slabšeje. Valute so stale danes zopet zelo slabo. Marka je beležila 113 do 116, funt 17.5 do 18.5, dolar 5.105 do 5.115.

Cene se ne zvišajo

London, 25. sept. Po vsem Angleškem so cene živil ostale neizpremenjene. Vsi trgovci izjavljajo, da bi povišanje cen bilo popolnoma neopravičeno. Trgovinski minister je sprejel deputacijo strokovne zveze železničarjev, kateri je zagotovil, da bo vlada z vsemi sredstvi preprečila, da bi se cene živilov zvišale in da bo cene najstrožje kontrolirala.

Naš zunanji minister o vprašanju našega posojila

Belgrad, 25. septembra. I. Danes dopoldne je prišel minister zunanjih del g. dr. Marinković s svojo soprogo iz Zeneve. Dr. Marinković je dal pri povratku iz Zeneve časnikarjem sledečo izjavo: Letošnja skupščina DN ni bila večjega pomena. Posebno v svojem začetku. Na dnevnem redu so bila vprašanja o težkem finančnem življenju, za katero je bilo jasno, da Zveza narodov le v malem odpomore. Za ozdravitev teh težkoč je mogoče le sodelovanje med vsemi državami, ker bi se le na ta način lahko poboljšale finančne prilike v svetu. Bilo je jasno, da bo težnja skupščine šla za rešitvijo teh vprašanj. Med tem pa so se v teku zasedanja pojavila nova vprašanja, katera so v Zvezi zbudila veliko zanimanje. Prvo tako vprašanje je bil predlog o ustavitvi oboroževanja. Na podlagi italijanske sugestije so prinesle Skandinavske države predlog, da se oboroževanje v vseh državah ustavi do konference za razorožitev in za čas njegovega dela. Po našem mnenju ni bil ta predlog na svojem mestu in radi tega ni mogel biti koristen rešen. Ustavitev oboroževanja je zelo težko in veliko vprašanje in je nemogoče, da bi ga DN moglo naenkrat in enostaven način rešiti. Za njegovo rešitev je sklicana konferenca, kakršne po svoji veličini do sedaj še sploh ni bilo.

Ob koncu skupščine je prišla na vrsto japonsko-kilajeka vojna, katera je izzvala veliko vzne-

sorazmerno s svojimi močmi, o tem ne bo danes nikdo prepričan močnejših. Vel zlati nauki nič ne izdajo. Stara resnica je, da je nadprodukcija v prvi vrsti posledica obuboževanja konsumenta in vendar se danes vsa podjetja prešujejo s tem, da se nižajo plače delavstvu, medtem ko upravni svetniki branijo svoje tangleme do razsula podjetja. Še danes tudi velja zakon: Nižje cene — večji konsument, večji konsum — višja produkcija — manjša brezposelnost. A kdo se uravnava po njem? Drugi zopet še vedno pridigajo: Trgovina in industrija živita od konsumenta, če ta propade, propade vse. To so glasovi v puščavi. Danes še niti konkurence ni več v trgovini! Kjer niso trgovci sindikalizirani v stanovski organizaciji, tam gotovo cvete nekat tajnstven dogovor, ki tako čudovito drži.

Ker ni konsument organiziran, ker se more z organizacijo nastopiti za obrambo svojih interesov, je potrebna od druge strani organizirana akcija za znižanje cen v trgovini na drobno.

mirjenje v krogih Zveze narodov. V Zvezi narodov še vedno vlada upravičena nestrpnost. Vojna obstoji, operacije se še nadaljujejo. Borbe se razvijajo, vendar pa se nič ne ukrene, kar bi moglo preprečiti prelivanje krvi. Dejstvo je, da je japonska vojska ukrenila gotove korake, za katere pravi Japonska, da so bili povsem upravičeni. Svet ZN se je znašla v zelo težkem položaju in ni mogla vse do predvečerajšnjim priti do nobene definitivne rešitve, pričakuječ, da japonski delegatje dobe nove informacije in nove instrukcije od svoje vlade. Medtem pa obstoji v krogih ZN, posebej pri predstavnikih malih držav bojazen, da se bo ZN pokazala nemočno, da bi kaj ukrenila v tem slučaju. S tem bi se stvorilo nevarno mišljenje, da je akcija ZN nemogoča samo, kadar so v vprašanju pred vsem neznatne vojaške sile in da njena metoda nima nobene učinkovitosti, kakor hitro pride čas, da se reši spore velikih in močnih vojaških držav.

Za čas mojega bivanja v Zenevi, je nadaljeval g. dr. Voja Marinković, sem imel nalogo, da se bavim tudi s pregovori o tem, ali se more na ta način popraviti, kar se je nam na škodo zgodilo ob priliki sprejetja Hooverjevega načrta. Ves svet že težko občuti finančno krizo in ni bilo mogoče dobiti pristanele glavnih sil in podpisnikov sporazuma v Londonu, da se nam na drugi način nadoknadi škoda. Radi tega smo se morali potrditi, da to izgubo katero časoma moramo preprečiti, nadomestimo z začasnimi posojilom. Mi pa bomo ostali na našem pravnem stališču, da začnemo pri banki za mednarodna plačila akcije za zaščito naših pravic. To posojilo bo v višini reparacijskega sprejetja, katero nam po pravici pripada. Tako bi se mi rešili finančnih težkoč za čas, dokler se spor ne reši.

Rok za reklamacije podaljšan

Ljubljana, 25. sept. AA. Ukaz o razpisu volitev v narodno skupščino je izšel v »Službenih novinah« dne 24. t. m. Zato je prišel tebi tridnevni rok za reklamacije volilnih imenikov 25. t. m. Reklamacije so torej dopustne tri dni po objavi v »Službenih novinah«, t. j. 25., 26. in 27. t. m., ker pa je 27. t. m. nedelja, je zadnji dan za vlaganje reklamacij ponedeljek 28. t. m.

Dar Nj. V. kraljice

Belgrad, 25. sept. AA. Minister socialne politike in narodnega zdravja g. dr. Kostrenčič je prejel danes od g. ministra dvora tole pismo: Gospod minister! Čast mi je obvestiti vas, da je Nj. Vel. kraljica Marija blagovolila odrediti, naj se izroči centralnemu narodnemu odboru Rdečega križa kraljevine Jugoslavije kot podpora krajem, prizadetim po suši in vremenskih neizgadah 200.000 Din kot njen prispevek, 100.000 Din pa kot prispevek njihovih kraljevskih visočanstev prestolonaslednika Petra, kraljeviča Tomislava in kraljeviča Andreja. — Minister dvora E. Jeftić s. r.

Cena vžgalic se ne zviša

Belgrad, 25. sept. AA. Glede na vest, da bodo cene vžgalic zvišane, razglasa uprava monopolov, da je ta vest brez podlage in docela izmišljena.

Dr. Schaubach premeščen

Belgrad, 25. sept. I. V ministrstvo notranjih del je prestavljen iz Maribora okrožni inspektor in bivši veliki župan dr. Schaubach.

Ameriški gost v Belgradu

Belgrad, 25. sept. I. Danes je prišel v Belgrad gost naše vojske in elitni predstavnik ameriške generalitete, general Douglas Mac Arthur, šef generalnega štaba Zedinjenih ameriških držav. Na peronu postaje so ga pričakovali ameriški poslanik Prince, šef glavnega general štaba armijske general Milan Milovanović, komandant mornarice Viktor Wikerhauser ter komandant Belgrada armijske general Vojislav Tomić z mnogo drugimi predstavniki.

Uradne ure

Belgrad, 25. sept. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve je podpisal odlok, ki z njim določa uradne ure v vseh državnih uradih od 1. oktobra letos do 1. maja 1932. Uradne ure bodo: Ob sobotah od 8 do 14, ostale delavnice pa od 8 do 12.30 in od 15.30 do 18.

Solska vest

Belgrad, 25. sept. AA. Prosvetni minister je izdal odlok, da lahko obiskujejo četrti razred ljudske šole: a) učenci, ki so padli pri sprejemnem izpitu za srednje šole; b) učenci, ki nimajo preu-pisane starosti za srednje šole; c) učenci, ki so v krajih, kjer ni srednjih ali mešanskih šol. Ta odlok velja samo v primeru, da je za te učence v ljudskih šolah prostora

Bratom na pomoč!

Nekateri kraji naše države, predvsem v vrbski, zetski, primorski in savski banovini so letos prizadeti po suši. Ljudje v teh krajih, ki imajo itak od nekdanj bomo do elementarni nesreči izročeni najhujši bedi, ako se jim izdatno ne pri-skoči na pomoč. Razume se, da bo država storila po svojih močeh vse, da bodo omili, vendar pa je prav tako nujna pomoč posameznikom po vsej državi, ki sočustvujejo s svojimi brati. Saj pravi pregovor našega naroda, ki je zajet iz globin njegove krščanske duše, da vse, kar človek iz ljubezni da, tudi nazaj dobi. Prebivalstvo naših kraških pokrajin je tako skopo od prirode obdarjeno s zemeljskimi dobrinami, da si tega, kar mu je letos odrekla mati zemlja, ne more dokupiti s denarjem, ker ga enostavno nima.

Spridlo tega je zelo hvalevredno, da Rdeči križ organizira pomoč nesrečnemu prebivalstvu in se obrača na vse državljane Jugoslavije, da sočustvujejo s bližnjim, esak, kolikor pač v sedanjih razmerah premore, žrtvuje kaj za sohravljane, ki so v največji stiski in od dobrih ljudi pričakujejo pomoči. Najlepsi zgled nam je dal naš kralj sam, ki je nakazal Rdečemu križu svoj prispevek za gladujoče prebivalstvo v višini 1 milijona dinarjev. Ta plemeniti čin naj vzpodbudi vsakega državljanu Jugoslavije, da po svojih močeh prispeva k temu, da se bratje rešijo saj najhujše bede, zdaj, ko huda zima trka na vrata!

Razume se, da je pomoč nujno potrebna in da je ljudje željno čakajo, zakaj njihova stiska, ko nimajo s čim preživljati niti sebe niti živino, je od dne do dne večja. Moramo pač drug drugemu pomagati, saj take nesreče lahko zadenejo vsak kraj v naši državi in zato smo drug na drugega nujno navezani. Res, da je tudi pri nas gospodarska stiska tako velika, kakor se ni bila izlepa, toda tisti, ki se kaj ali pa celó veliko imajo, da lahko nesrečnemu bratu podarijo, ne smejo pozabiti onih, ki njihove pomoči nujno potrebujejo — saj je gotovo, da bodo iz svojega dobrega srca dali tudi mnogi, ki to veliko težje zmorejo. Zato na pomoč bratom!

Amerika bo rešila svet?

Newyork, 25. septembra. V svojem govoru, ob otvoritvi narodnega zbora ameriške legije, je predsednik Hoover opetovano namignil na sedanji gospodarski položaj. Govoreč o polnah bojevnikov, je Hoover govoril o vzrokih ameriške gospodarske depresije, ki izhaja iz nestalnosti evropske situacije in je izjavil, da bodo Združene države upostavile stabilizacijo sveta.

Predsednik je pozval legijo ameriških bojevnikov, da naj aktivno sodeluje pri prizadevanju, da se sedanja svetovna kriza reši. »Ta kriza«, je dejal Hoover, »se je začela v Evropi, kjer so bile gospodarske produktivne sile po posledicah velike vojne popolnoma deformirane. Naša gospodarska moč je tako velika, da bi bili mi lahko že vpostavlili naše prejšnje blagostanje, ako bi ne bili vedno preprečeni zaradi nesigurnosti gospodarskega in političnega položaja v Evropi.«

Korespondent »Newyork Timesa« poroča, da je MacDonald že 18. septembra poslal prezidentu Hooverju noto, v kateri ga je obvestil o namerah britanske vlade glede ukinitve zletaga standarda. Poročevalec dostavlja, da je kriza Anglije priprčila ameriške državljane, da je nujna revizija germanskih reparacij in vseh ostalih državnih dolgov v Evropi. Spridlo nizke vezave funta je absolutno nemogoče vzdrževati sedanje višine reparacij.

Katolonci so uspeli

Pariz, 25. septembra. AA. Po poročilu iz Madrida so našli kompromisno formulo za amandman, ki bo omogočil, da preidejo v špansko ustavo nekatera poglavja katalonske ustave. O tem amandmanu bo parlament razpravljaj jutri.

Spopadi med španskimi delavci

Madrid, 25. septembra. AA. Po poročilu iz Santandra so se tamkaj spopadi delavcev delavske unije z delavci, člani katoliških sindikatov. Katoliški delavci se niso hoteli priključiti stavki. En delavec je ubit, osem pa ranjenih. Novinarji in staveli v Santandru bodo po vsej priliki danes pričeli stavkati.

Deset milijonov brezposelnih

Newyork, 25. septembra. tg. Po navodbah ameriške delavske zveze znaša število brezposelnih v Združenih državah 10 milijonov in raste še vedno. London, 25. septembra. tg. V Plimouthu je dospelo 200 angleških izseljencev iz Združenih držav, ki so radi gospodarske krize ostali brez posla in jih je ameriška vlada na svoje stroške poslala v domovino.

Obsodbe na debelo

Rim, 25. sept. 2. Pred izrednim tribunalom za zaščito države se je začela razprava proti 6 skupinam antifasistov iz severne Italije. Razprava je končana proti članom prvih dveh skupin. To so po večini antifasisti iz Bologne. Fasistični izredni tribunal je obsodil vse člane dveh skupin, 8 po številu, na zaporno kazen od dve do osem let. Danes pa je obsodilo še ostale skupine, 14 oseb, od katerih je 13 obsojenih na zaporno kazen od 2 do 7 let, eden pa je bil oproščen.

Dunajska vremenska napoved. Nekoliko toplejšje vreme, ki se bo zboljšalo posebno na jugu. Na severu pa še ne bo zanesljivo.

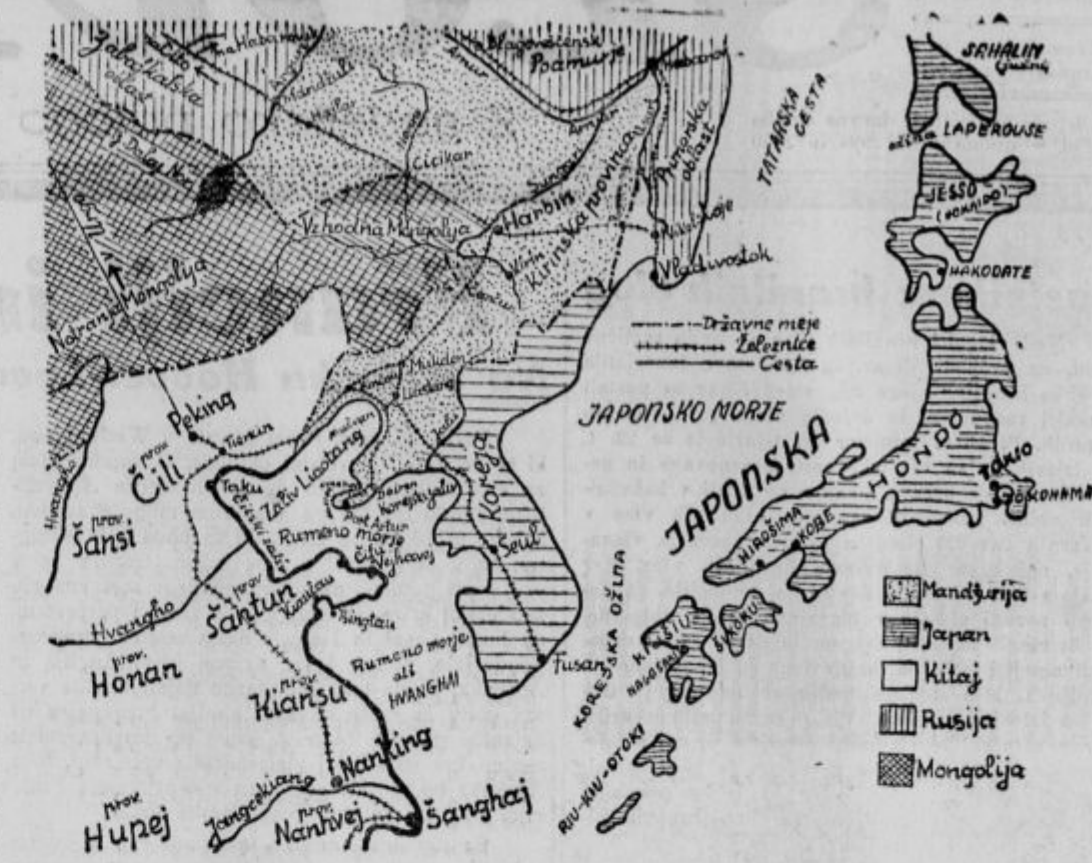
Japonska se zagovarja

Umik japonskih čet

Zeneva, 25. sept. tg. Japonski odgovor, ki je danes došel v Zenevo, ima datum 24. septembra ter ga je izročil japonski delegat Jošizava generalnemu tajniku Zveze narodov. Japonski odgovor navaja: »Japonske čete so od početka dogodkov strogo gledale na to, da ostanejo v mejah, ki jih zahteva skrb za lastno varnost, za varnost železnice in japonskih državljanov. Japonska vlada je odločno šla za ciljem, da prepreči vsakršno razširjenje incidenta in vsako poslabšanje položaja. Resno je skrbela za to, da se po možnosti stvar uredi mirno s pogajanjem med obema državama, ter ima najboljšo voljo, da se ne oddalji od teh smernic. Japonska vlada polaga važnost na izjavo, da je že največji del svojih čet umaknila nazaj v pas železniške linije. Izven te cone so ostale samo nekatere čete, in sicer radi previdnosti v Mukdenu in Kirinu, dočim je majhno število vojakov nastanjeno v nekaterih drugih mestih. Ta odredba pa ne pomenja vojaške zasedbe. Umik čet se vrši v največjem miru, kolikor to dopušča sedanja potreba varstva japonskih državljanov in železnice. Japonska vlada namerava umakniti svoje čete v železniški pas sam.

V krogih Sveta Zveze narodov, ki ima velik interes na tem, da se reši konflikt čimprej, polagajo veliko važnost na pripravljenost japonske vlade, pogajati se s Kitajsko direktno. Če se to posreči na ta način, se bo smatralo to kot dober uspeh politike Zveze narodov.

Na popoldanski seji se je objavila izjava japonske vlade od 24. septembra, ki še enkrat opisuje dogodke v Mandžuriji v japonskem smislu. Japonska vlada ne zaseduje nobenih teritorialnih ciljev v Mandžuriji. Ona želi samo, da bi mogli japonski državljani brez nevarnosti opravljati svoje mirne posle. Plenum Zveze narodov bo še enkrat razpravljaj o vprašanju, kako združiti Kellogov pakt, ki vojno popolnoma izključuje, z naziranjem Zveze narodov, ki dovoljuje vojne v nekaterih določenih primerih, seveda kot zadnjo možnost. Angleški jurist Rollin je predložil namreč svoje tozadevno poročilo ter bo posebna komisija

med zasedanje razorožitvene konference še enkrat poskušala najti formulo, kako naj se absolutna prepoved vojne sprejem v pakt Zveze narodov. Dalje se je na predlog lorda Roberta Cecila določil nov odbor za reformo volivnega postopka za volitev nestalnih članov v Svet Zveze narodov. Plenarne seje Zveze narodov ne bodo končane pred ponedeljkom prihodnjega tedna, ker se redakcijski odbor tretje komisije še ni sporazumel o

italijanskem predlogu za leto premirja v oboroževanju.

Newyork, 25. sept. tg. Senator Borah imenuje v neki svoji izjavi japonsko postopanje kot flagrantno kršenje vseh mednarodnih pogodb. Borah prorokuje polom vsega svetovnega gospodarstva in svetovne politične zgradbe, če se ne bodo revidirale mednarodne pogodbe, na katerih temelji povojni svet.

Laval sprejel vabilo

Pariz, 25. sept. AA. Danes je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik republike Doumer. Ministrski svet je soglašal v oceni velikega pomena Hooverjevega povabila, naj predsednik francoske vlade Laval obišče Washington. G. Laval bo odgovoril na Hooverjevo povabilo, da se mu bo odzval.

Predsednik vlade g. Laval in minister zunanjih zadev g. Briand so nato poročali o svojem potovanju v Berlin in o vprašanjih, ki bodo na dnev-

nem redu berlinskih pogajanj.

Pariz, 25. sept. tg. »Matin« poroča, da bo ministrski predsednik Laval 16. oktobra odpotoval v Washington. O tem se bo razpravljalo še na današnjem ministrskem svetu, ravno tako tudi o jutrišnjem potovanju v Berlin. Ameriški poslanik v Parizu je danes izročil Lavalu kot častno darilo ameriškega finančnega ministra Mellona zlat tintnik v spomin na pogajanja o Hooverjevem predlogu za moratorij.

Madžari so si izmislili atentat

Železniške nesreče pri Biatorbagyju kriva železniška uprava

Zagreb, 25. sept. 2. Današnje »Narodne novine« javljajo iz Vinkovcev, da je ob priliki železniške nesreče pri Biatorbagyju bil udeležen tudi naš državljani ing. Jovan Gjurič, načelnik prometnega ministrstva, ki pa je imel srečo, da je ostal na osem vagonu, ki je še s dvema poštnima vagonoma ostal na progi. Takoj po nesreči je Gjurič odšel iz vagona in je videl šele takrat, kako visi en vagon nad prepadom, iz katerega je gledal neki Belgijec in prosil za pomoč. Gjurič mu je takoj tudi pomagal. Gjurič odločno trdi, da ni bilo nobene detonacije in je mnenja, da ne gre za atentat z razstrelivom, kajti v tem slučaju bi moral biti poškodovan tudi viadukt. Viadukt pa ni poškodovan, temveč je podrt le ograja vsled udarca lokomotive, ki je iztirila in padla v prepad, s seboj

pa povlekla nekoliko vagonov. Po mnenju Gjuriča je prišlo do nesreče radi tega, ker so na tratičnicah popustile spojnice. Po nesreči je odšel Gjurič v Budimpešto, kjer pa ga sploh niso zaslili. Radi velikega razburjenja je dobil srčni krč, vendar pa je njegovo stanje že dobro.

Izjava g. Gjuriča se torej povsem krije s poročili češkoslovanskih listov, ki so trdili, da sploh ne gre za atentat, temveč za železniško nesrečo.

Budimpešta, 25. sept. 2. Atentat v Biatorbagyju še vedno ni pojasnjen in stoji na mrtvi točki. Policija vodi preiskavo v raznih smereh, vendar brez uspeha. Nekaj 100 agentov je odpotovalo v Avstrijo, Svico in Romunijo, da vodijo preiskavo s tamošnjimi oblastmi. Vsi rezultati se drže v tajnosti.

Madjarska čaka na posojilo

Ogromen primanjkljaj državnega proračuna

Budimpešta, 25. sept. AA. Madjarska telegraf-ska agencija poroča: Na seji ministrskega sveta je imel predsednik vlade grof Karolyi dolg govor. Najprvo je obsodil železniški atentat pri Biatorbagyju. Vlada je morala zaradi tega atentata izdati energične preventivne ukrepe.

O proračunu je grof Karolyi dejal, da znaša stvarni primanjkljaj 117 milijonov pegoc. Kratkoročni državni dolgi znašajo 360 milijonov, državnih garancij je za 150 milijonov. Ravnotežje proračuna bo vlada vzpostavila z znižanjem izdatkov in s povečanjem dohodkov. Vlada namerava urediti kratkoročne dolgeve s posojilom ali z drugim poslom na mednarodnem tržišču. Potrebno je samo blagohotno sodelovanje finančnih in gospodarskih strokovnjakov Zveze narodov.

Blejski turnir

Astaloš zgubil proti Flohru. — Prekinjene partije.

Partija Flohr—Astaloš, ki bi se mora odigrati v 25. kolu, je bila odigrana danes. Astaloš se je branil z Aljehinovo obrambo, nakar je Flohr začel kmalu napadati. Ročiral je na nasprotno stran kot njegov nasprotnik in napravil napad na kraljevo krilo, ki pa je uspel le zato, ker je Astaloš zamudil priložnost inženirski na damskem krilu protinapad. Astaloš je prihajal v vedno slabši položaj, tako da je slednjic še nasprotnikovo kombinacijo sprejela in izgubil kmetu ter potem v končnici tudi partijo.

Poleg te partije so bile določene za danes tudi 3 prekinjene partije, in sicer: Bogoljubov—Kostič, Spielmann—Colle in Kashdan—Kostič. Kostič je izgubil partijo proti Bogoljubovu brez igre, ker je kuvertiral ob prekinitvi nemogočo potezo; s tem se smatra po turnirskih določbah partija za zgubljeno. Partija pa je bila prekinjena tudi sicer v takem položaju, da bi Kostič rezultata ne mogel spremeniti, tudi če bi igral.

S Kashdanom je Kostič remiziral, ker Kashdan kljub temu, da je imel kvaliteto več, radi močnih Kostičevih kmetov, ni imel izgleda na zmago.

Izvrtno je igral Colle proti Spielmannu, ki je bil že v boljši poziciji. Toda napravil je ma'o napako in Colle ga je z nepričakovano potezo tako potenil, da Spielmann ni nadaljeval dobro in zagrešil remis varianta. Colle je prišel polagoma v premoč, ki je postopoma rasla in Spielmann se je slednjic moral v končnici udati.

Stanje po 26. kolu:

Aljehin 19 in pol, Bogoljubov 14, Kashdan, Vidmar 13, Flohr, Niemcovič 12 in pol, Spielmann,

Stoltz 12, Kostič, Maroczy 11 in pol, Tartakower 11, Astaloš 9 in pol, Colle 9, Pirc 8.

Jutri se bo vršilo predzadnje kolo, v katerem igrajo: Spielmann—Niemcovič, Colle—Pirc, Vidmar—Flohr, Astaloš—Bogoljubov, Tartakower—Kashdan, Stoltz—Maroczy, Kostič—Aljehin.

Belgrajske vesti

Belgrad, 25. sept. AA. Poljedelski minister je na podlagi čl. 15 zakona o pobijanju rastlinskih škodljivcev predpisal pravilnik o uvozu in tranzitu krompirja.

Belgrad, 25. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog ministra pravde in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta odlikovani z redom južoslovenske krone III. stopnje: dr. Alekander Viktor, starešina drž. odvetaštva v pok. iz Zagreba, Ivan Mesarič, sodnik Stola sedmorice v pok. iz Zagreba, Vladimir Buzadič, sodnik Stola sedmorice v pok. iz Zagreba; z redom sv. Save III. stopnje: Josip Manzo I, svetnik banskega stola v pok. iz Zagreba; z redom južoslovenske krone V. stopnje: Mihovil Haberle, ravnatelj pomožnih uradov Stola sedmorice v pok. iz Zagreba.

Belgrad, 25. septembra. I. Takaj so se razširile govorice, da ni bilo izdano dovoljenje za redovniško vodstvo ženskega internata. Na merodajnem mestu je Vaš dopisnik izvedel, da ni ministr-svo za prosveto odreklo tega dovoljenja zaradi verskega značaja internata, in da so tozadevne vesti neutemeljene. Sedaj bo možki internat v rokah laikov in ženski v redovnih rokah.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno oblačno, potasi se bo razvedrilo, malo topleje.

Izredna carinska taksa v Italiji

Rim, 25. sept. AA. Agencija Stefani poroča: Glede na proračunske razmere in zaradi potrebe, da odstrani primanjkljaj, je vlada sklenila uvesti izredno carinsko takso v znesku 15% vrednosti uvoženega blaga, za katero ne veljajo dogovorjene olajšave.

Za fosilno gorivo znaša ta taksa 10%.

Politika spoštovanja pogodb je odločala tudi v tem primeru. Carinski postopek napram xsem vrstam blaga, ki se nanj nanašajo veljavne mednarodne pogodbe, je ostal neizpremenjen.

Gornji izjemni ukrepi so bili izdani iz gospodarskih razlogov. Izvzeti so med drugim tile predmeti: živila, plodovi za pridobivanje olja, animalna in vegetalna mast za potrebe industrije, umetna gnojila, drage kovine v palcih, krpe, odpadki volne, denar in irgovske ladje.

Ta ukrep je stopil v veljavo danes.

Willamowitz umrl

Berlin, 25. sept. tg. Danes je umrl v starosti 83 let odlični raziskovalec stare grške literature, tajni svetnik, prof. Ulrich Willamowitz-Möllerndorf.

Zvišanje diskonta

Pariz, 25. sept. AA. Havas poroča iz Koda-nja, da se bo eskontna mera na Danskem zvišala s 4 in pol na 6%.

Stockholm, 25. sept. AA. Švedska narodna banka je zvišala diskont na 6%.

Newyork, 25. sept. tg. Federal Reserve banka je sledila danemu zgledu proste trgovine in zvišala akceptno mero za ¼%.

Agrarna reforma

Belgrad, 25. septembra. I. Ministrstvo ša šume in rude je izdalo novo oficielo tolmačenje zakona o likvidaciji agrarne reforme. Cerkevna posestva se po tem tolmačenju delijo v škofvska in nad-arbinska posestva. Samo nadarbinska posestva so po tem tolmačenju izvzeta iz zakona o agrarni reformi.

Drobne vesti

Pariz, 25. sept. AA. Ministrski svet je na svoji današnji seji sklenil, da prestane poletni čas v noči s 3. na 4. oktobra.

Pariz, 25. septembra. tg. Quasi d'Orsay odločno demantira vest, da je neposredno pričakovati francosko-ruski sporazum, po katerem bi dobila Francija v Rusiji petrolejske koncesije, Rusija pa posojilo.

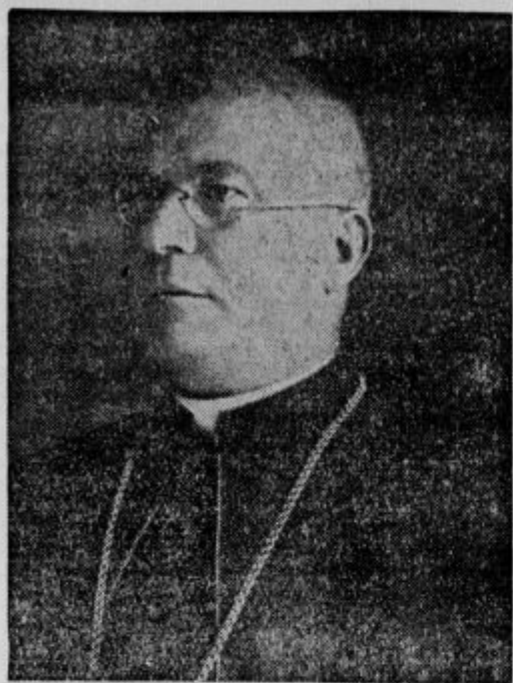
Novo mesto

Popravek. »Slovenec« je dne 24. septembra 1931 prinesel vest, da so prestavljeni štiri učitelji in učiteljice iz št. Pet-a pri Novem mestu na razne druge šole. To poročilo pa je bilo pomanjkljivo in netočno, ker gg. učitelji in učiteljice niso prestavljeni, ampak samo začasno nastavljeni na drugih šolah, ker št. petersko šolo restavrirajo in je tu za nekaj časa pouk nemogoč. Kakor hitro pa bo šola popolnoma popravljena, bodo svoja mesta zasedli zopet isti učitelji in učiteljice.

Strelska družina v Novem mestu sporoča sledeče: Ker se bliža strelska sezija na prostem h koncu, bo strelska družina v Novem mestu preskrbela lokal za zimeko streljanje z malo kalibersko puško. Vabimo zato vse, ki imajo amizel za strelski sport, da se priklase k strelški družini, kjer se bo v nepriljeni zabavi vsak teden enkrat vršilo streljanje v prostoru, katerega bo sedaj v kratkem določil odbor. Dokler pa so še lepi dnevi, bo pa streljanje še vedno na vojaškem strelišču in sicer vsako nedeljo od 7 pa do 10 dopoldne in popoldne od 4 do mraka.

A. U.:

KANONIK DR. MIHAEL OPEKA ŠESTDESETLETNIK

Naše življenje je kakor pot na goro. Od časa do časa je postaja, kjer se razgledamo, kaj poti smo že prehodili, kakšna je bila, kako smo hodili. Tudi šestdesetletnica je takšna postaja, seveda že dosti bližja cilju kakor izhodišču. Te dni je prišel kanonik Opeka do te postaje.

Nekaj te poti je opisal sam v »Rimskih verzih«. Začela se je na Vrhniki, tam v prijaznem dolcu pod sv. Trojico. Odtod v šolo na Vrhniki, z Vrhnike v Ljubljano. Tu v Alojzijevešču se je začel oblikovati »elegantni deklamator«, kakor ga je nekdaj imenoval dr. Iv. Prijatelj (ta elegantni deklamator bo pozneje sloveč cerkveni govornik). Začel je negovati tisti krepki vrhniški jezik, ki se mu tako podaja. Začel je tudi peti. Mentor mu je bil zadnja leta na gimnaziji pesnik Josip Cimperman, moški trpin, ki je tudi svoje učence, Antona Medveda in njega, nasproti mehkužnemu pevčevanju Stritarjevih epigonov, navažal na mečstvo. Učitelj elegantnih kretenj mu je pa bil hišni vodja Tomo Zupan.

Z Vrhnike in iz Ljubljane ga je vedla pot v Rim. Kako je bilo težko slovo od doma, kako se mu je zopet in zopet vračal duh v spominih na rodna tla, »džez gore v daljno deželo nazaj, kjer mu je cvela mladost«, kjer sv. Pavla zvon »oglašja iz temne se line, ki v devetih tarah njemu enakega nic, tudi vse to je sam povedal v »Rimskih verzih«. In tudi to, kaj mu je bil Rim in kaj mu je dal Rim.

V Rimu je študiral tri leta filozofijo in štiri leta teologijo. Obenem »pa si je bogatil duha z edinstvenim bogastvom večnega mesta. Pohajal je rimska svetišča, polna krščanskih spominov; forum romanum, kraj, poln spominov poganskega Rima; vatikanske muzeje, zbirke največjih umetnin. Razmišljal je v Tusculu kakor nekdaj Cicero Marko »o velikih, težkih vprašanjih, ki jih zastavljal je duh«; sanjal v Tiburu ob Horacovih odah, vedril si duha in aree po albinskih, po sabinskih gorah. Premišljeval je pa tudi mnogo v samotni in tihoj in se učil v Ignacijevi šoli najvišje življenjske modrosti. Zato pa mu je bilo po sedmih letih ne manj težko slovo od Rima kakor nekdaj od doma. Ko je še pokleknil za slovo na grob sv. Petra, mu je solza silila v oko, kakor je zopet lepo sam izpovedal:

Solza bridkosti je to in solza dolžne zahvale: tisoč prejel sem dobrot v tvojem zavetju, o Rim! Zelnja je vzorov mladost — ti vzorov si dal mi najblajših!

z mehko dobrotno rok v dušo si pisal njih sled. Vir si modrosti odprl neskaljene svele modrosti, da se nemirni je duh vanjo zatapljal željan. Z vencem najlepšim ovil, s svečeniškim si vencem mi glavo, od nerazdružne Čeri božje oblasti mi dal...

Iz Rima domov. Sedaj je bilo treba deliti nabrane dati Bogu v dar, narodu v prid. Pesmi so utihnile. Le v »Sionskih glasovih« je še spesnil nekaj svojih najlepših, religioznih. Klicalo ga je drugačno delo. Za kaplana v Moravčah! Z veseljem je šel, za malo časa, a še danes ne more pozabiti tistih dni in ljubih Moravčanov. Za prefekta v Alojzijevešču! Kaj bi mu moglo biti dražje, kakor iti v zavod, kjer je nekdaj sam preživel dneve prve mladosti, vzgajati našo mladino, buditi v njej ljubezen do lepih vzorov! Tedaj je tudi bilo, da je z dr. Evgenom Lampetom prevzel uredništvo »Dom in svet«, in sicer sam za leposlovni del. Celo vrsto let mu je žrtvoval svoje najboljše moči. Bilo je to hvaležno delo, vendar mu hvaležnosti ni prineslo. Ko sedaj mirno gledamo nazaj, bolj umejemo tisti čas. Slovenski narod je hrepenel kvišku, hitel je na vseh poljih za drugimi narodi velikega sveta, tudi v umetnosti. Zato si je tudi katoliška inteligenca želela elegantne revije za čisto umetnost. A »Dom in svet« je bil in hotel biti, kar je bil od početka, za kar ga je bil dr. Frančišek Lampe ustanovil in kar je povedano že v njegovem imenu, dijaški in družinski list, za vse, kar je lepo in dobro, doma in po svetu. Tako je nastal razdor, dokler ni »Dom in svet« pod novim uredništvom krenil na novo pot. Da pa je bil »Dom in svet« tudi tak, kakršen je bil, potreben, dokazuje najboljše dejstvo, da je moral njegovo delo prevzeti nov list: »Mladika«.

A medtem so mu naložili že drugo delo. Moral je prevzeti poleg bolehnega profesorja-kateheta na realni več učnih ur verouka, kmalu pa sploh ves verouk na realni. Kot profesor-katehet je imel zlasti priliko zajemati iz svojega apologetskega in bogoslovnega znanja in dati mladini vzorov, načel in moči za življenje. Dasi pri realnih poldnevih pričakujemo navadno manj idealizma, se vendar mnogi nekdajni učenci še danes hvaležno spominjajo svojega kateheta. Kot mož reda in resne discipline je vzbudil pozornost pri višji šolski oblasti in ko so

vprav mislili na novega deželnega šolskega nadzornika, so se te misli obrnile nanj. Postal je deželni šolski nadzornik. Z isto vmeno kakor vseh drugih nalog se je lotil tudi tega zanj nenavadnega poklica.

Prišel je prevrat. Z njim pa poleg vsega idealizma tudi mnogo nelepega. Tako je bil žrtev zavisti in mržnje tudi deželni šolski nadzornik dr. Mihael Opeka. To ga je globoko zadelo. A kmalu si je opomogel kot mož krščanskih načel.

So v življenju prevrati, ki se zde, da prinašajo s hudim vse hudo, a v resnici prinesejo le blagoslov. Takšen je bil za dr. Opeka ta prevrat. Krivica, ki se mu je zgodila, je bila povod, da je prišel do najbolj svojega poklica. Postal je stolni pridigar. Obenem so ga poklicali kot kanonika v stolni kapitli. Tako se sedaj od prevrata sem glasi njegova resnoba, moška beseda s propovednice ljubljanske stolnice. Da bi odgojil tudi mlajši rod za ta prevažni poklic, je prevzel mesto učitelja cerkvenega govorništva na teološki fakulteti ljubljanske univerze. Sadove svojega dela pa nudi v pisanih zbirkah tudi širšim krogom. Izdal je doslej že 20 zvezkov svojih govorov, enoinvajseti se pa pravkar tiska. Tako je tista težka preizkušnja prinesla obilno blagoslova njemu in našemu narodu. Ko se danes kot šestdesetletnik ozira nazaj na pot svojega življenja, ga morajo obhajati čustva hvaležnosti in veselja: hvaležnosti nasproti Bogu, ki je tako čudovito vodil njegova pota, veselja, da je mogel posvetiti življenje svojemu narodu na ta način.

Naprej navzgor se v življenju ne vidi tako kakor na poti na goro. Le to mu kliče: Bog z njim! Na mnoga leta!

Kanonik dr. Mihael Opeka se je rodil 26. sept. 1871 na Vrhniki. Osnovno šolo je dovršil na Vrhniki, gimnazijo v Ljubljani (1890). Po odličnem zrelostnem izpitu je vstopil v ljubljansko semenišče. A že čez eno leto so ga poslali v Rim v Collegium Germanicum in na Gregorijansko univerzo, kjer je z doktoratom dovršil modroslovne in bogoslovne študije (1891—1898). 28. oktobra 1897 so ga posvetili za duhovnika. Ko se je 1898 vrnil v domovino, so ga poslali najprej za kaplana v Moravčah, a že 1899 v Alojzijevešču za prefekta. Tu je l. 1900. prevzel tudi uredništvo »Dom in svet«, ki ga je urejeval do l. 1911. Sodeloval je pa tudi pri »Katoliškem Obzorniku«. L. 1899. je bil imenovan za pomožnega učitelja verouka na realni, l. 1904. pa za pravega profesorja-kateheta. L. 1915. je postal deželni šolski nadzornik. Od l. 1920. je s lni pridigar in stolni kanonik. L. 1920. ga je imenovalo ministrstvo prosvete za učitelja homiletičke na teološki fakulteti ljubljanske univerze. Kn. šk. ordinarijat ga je imenoval pa za cerkvenega komisarija in nadzornika za srednje šole.

Spisi: Svoje prveence je priobčeval najprej v »Domačih vajah«, potem v »Vrtcu«. Par let je objavljaval svoje pesmi v »Ljubljanskem zvonu«; potem je bil celo vrsto let (1892—1898 in zopet 1902) pesnik »Dom in svet«; pozneje je priobčeval nekaj pesmi tudi v »Koledarju sv. Mohorja in v Večernicah«. L. 1916. je izdal »Leonova družba« izbor njegovih pesmi pod naslovom: »Rimski verzic«. Za »Katoliški Obzornik« je napisal v l. 1899.—1901. več spisov, tako »Aškerčeve zmote v pesmi »Jaz« (III. 1899). Nekaj luči v temo. K učiteljskemu boju (IV. 1900). Proslavljeni apostat. Giordano Bruno (IV. 1900). »Misel svobodnac« (IV. 1900). Jakob Volčj (V. 1901). — L. 1921. je začel objavljati svoje propovedi: 1. zv. Brez vere (1921); 2. zv. Za resnico (1921); 3. zv. O dveh grehah (1922); 4. zv. Začetek in konec. Petnajst govorov o življenju našega življenja (1922); 5. zv. Velika skrivnost. Sedemnajst govorov o zakonu (1923); 6. zv. O ljubezni. Dvanajst samaritanjskih govorov (1923); 7. zv. Kam greš? Sedem govorov o božjih klicih (1923); 8. zv. Vstajenje duše. Petindvajset govorov za prerod (1924); 9. zv. Mesto na gori. Stiranjski govor o Cerki (1924); 10. zv. Zgodbe o človeku. Dvajset govorov za smer življenja (1925); 11. zv. Zena s Solncem. Stiranjski govor o Mariji (1925); 12. zv. Božji dnevi. Šestindvajset govorov za življenje s Cerkvijo (1926); 13. zv. Večna knjiga. Deset govorov o Sv. Pismu (1927); 14. zv. Memento homo. Petnajst govorov o molitvi, delu in misli na smrt (1928); 15. zv. Studenci žive vode. Stiranjski govor o svetih zakramentih (1928); 16. zv. Odršenje. Sedem govorov o Jezusovem trpljenju (1929); 17. zv. Jagnje božje. Dvanajst govorov o daritvi sv. maše (1929); 18. zv. Kralj vekov. Trinajst govorov o Bogu (1930); 19. zv. Knjiga postave I. (1931); 20. zv. Knjiga postave II. (1931); 21. zv. Knjiga postave III. (v tisku).

Literatura: Glaser IV 58 sl.; Grafenauer, Kratka zgodovina 255 sl.; Narodna enciklopedija III 253; slika v Albumu slov. književnikov 74 (podatki XVII).

Skoda po slani

Ljubljana, 25. septembra.

Slana, ki je padla v četrtek zjutraj, je mnogo bolj škodila, kakor pa se je zdela takoj isto dopoldne. Res je, da ni škodila zelenjavi in povrtnini, pač pa je uničila ajdo, ki bi skoraj dozorela, sedaj pa zrnje odpada. Težko je škodovala slana tudi fižolu, ki se bo le zelo opomogel, v kolikor seveda na vrtovih še ni dozorel. Še toča in suša sta poleti uničili mnogo fižolovih nasadov, sedaj pa še slana! Za domači konzum se letos obljublja torej prav malo fižola in kar ga je, še tega prekupujejo izvozniki.

Mirna, 24. sept.

Res čudna je letos priroda narave. Po vsih hribih St. Rupertske fare je v ponedeljek 21. t. m. torej še v poletju, zapadel sneg. Ze takrat smo se bali, da kmalu dobimo tudi slano, ki nam uniči še tisto ajdo, kar jo je ostalo po toči neprizadete.

In res — v četrtek so bila naša polja vsa bela, padla je močna slana in nam vzela vso ajdo tako, da je tudi za seme ne bomo imeli. Z žalostjo in skrbjo gledajo ljudje bodočnost, kje dobiti denarja, kajti mnogi še za svojo prehrano ne bodo imeli žita in ga bodo morali kupiti.

Trgatev se v glavnem še ni pričela. Tu pa tam se dobi kdo, ki je v strahu, da bi imel dobro vino že potrgal, a večina se drži sv. Mihaela, ali še dalje ker vidimo, da le dobro blago najde dobrega kupca.

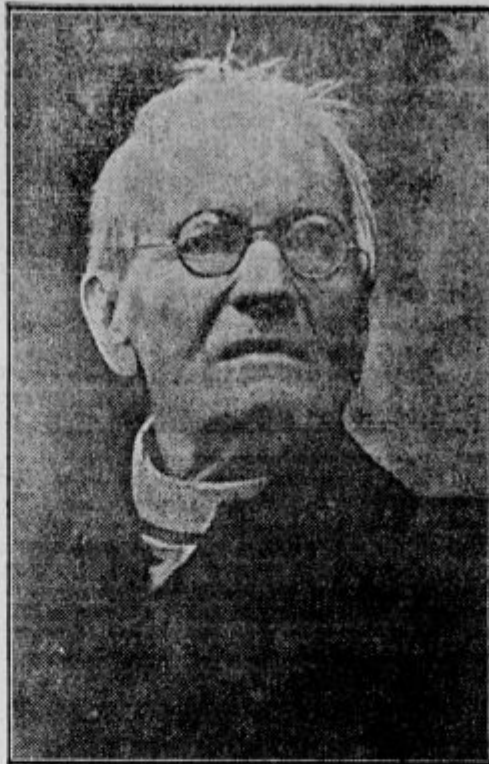
Ker nova Portugalka

iz Gadove peči se toči pri Alešu in Ročvilcu.

Učiteljica Fr. Gromova in msgr. Tomo Zupan

Zelo znano je, da je gosposdična Franica Gromova sorodnica pesnika Prešerna; da sta torej oba z monsignorom Tomo Zupanom pesniku v rodu. Začuden so to opazovali ob njeni prevratitvi iz rodne domovine v tako daleč odstranjeni Marenberg na Štajerskem. Spominjali so se, kako velika pomoč je bila v ožji kranjski domovini monsignoru, ki zelo v letih vedno dela, a težko zmaga naravno delo. Zato so ga, oprti na to prestavitev, naravnost pisмено vprašali. Odgovoril je tudi pisмено in sicer z besedami:

»Učiteljica Franica Gromova, moja sorodnica v Prešernu, mi je pomagala ob spisu: »Cebelar Anton Janša in njegova sorodovina«. Sestavila mi

je po mojem narekovanju obširne živatopise vseh Prešernovih važnejših sorodnikov in sorodnic od leta 1742 naprej do danes. Shranjene imam te do mala neznane dragocenosti v rokopisu — natisk z zelo malo »Kako Lenka Prešernova svojega brata pesnika popisuje« mi je kar najvestneje in najbralneje tudi ona spisala. »Mladika« bi bila odlomke tega Lenkinega bratu posvečenega živatopisa rada priobčevala; a le odlomke. A v to se nisem hotel podati, ker sem želel skupno delo v posebni brošuri. — Ob svojih pogostejših odhodih v Ljubljano je učiteljica Gromova dolgi dobivala in sem gori domu donajala, kar bi mi bilo sicer s težavo došlo v roke. — Oskrbovala mi je obširno knjižnico. Prebirala in pisala mi je v tu označenem smislu, kadarkoli ji je dovolil šole prosti čas. Toliko Vasemu prijaznemu vprašanju v odgovor in o učiteljici Franci Gromovi, ki je šla v Marenberg.

Auto zgorel sredi ceste

Novo mesto, 25. septembra.

V četrtek 24. septembra se je hotel peljati novomeški trgovec g. Janko Golež v Metliko po prašice s svojim tovor. avtomobilom. Ko je okrog 9 dopoldne pripeljal proti vasi Težka voda, je v cestnem ovinku nekoliko višje gostilne Malenšek v malem gozdičku naenkrat nastal v avtomobilovem razplinjaču ogenj, ki je v trenutku objel ves avto.

G. Golež, ki je sam šofiral, je imel komaj toliko časa, da je skočil iz volana. Avto je zgorel popolnoma. Rešili so le prvo levo kolo, vse drugo pa je ožen uničil.

Lastnik trpi precejšnjo škodo, ki pa je krita z zavarovalnino.

Nesreča pri likanju

Zalna, 24. septembra.

Tu se je pripetila snoči čudna nesreča. Marija Kolar, služkinja pri šol. upravitelju g. V. v Zalni, je šla likat perilo okrog devetih zvečer. Med likanjem ji nenadoma postane slabo — najbrž tudi zaradi ogljikovega oksida, ki nastaja v žerjavi. Vsed tega je padla na tla, pri tem pa je potegnila za seboj likalnik, ki je tako nesrečno padel, da ji je obležal ravno na levi roki pod komolcem. Revica si najbrž ni mogla nič pomagati, ker je bila v nezvesti; vroči likalnik je pa tudi storil svoje: prežgal ji je kožo in strašen proces je že načel kožo in mišice. K sreči je kmalu prišla v sobo upraviteljeva gospa in rešila služkinjo še huje nesreče. Takoj je bil poklican z Grosuplja okrožni zdravnik, ki je ponesrečenki nudil prvo pomoč. Hujših posledic najbrž ne bo.

Požar v Ždinji vasi

Novo mesto, 25. sept.

Snoči okrog pol 20 zvečer, je izbruhnil v Ždinji vasi v Trškogorskem pogorju, ogenj v hiši št. 21., v kateri pa baje ni nihče stanoval. Hiša je bila last posestnika Franca Strajnjarja. Pogorela je do tal. Ogenj se je pričel že tudi oprijemati drugih okoli stoječih poslopij, zlasti slamnate strehe hiše posestnika Franca Bojanca, ki stoji prav blizu pogorišča. Vendar pa so gasilci iz Nova

Ob nastopu jesenskih dni

smo izpostavljeni nevarnosti raznih prehlajenj. Najuspešnejše in najcenejše varstvo proti dostopu raznih klic in boleznih potom nosne in ustne dupline nam nudijo Anacot-pastilje dr. Wanderja. Dobivajo se v vseh lekarnah za ceno Din 8— za mali in Din 15— za veliki zavitek.

Stoletnica novomeškega kapitlja

Novo mesto, 25. septembra.

Pred kratkim smo poročali o 100letnici novomeškega kapitlja. O tej obletnici priobčujemo danes še sledeče:

Koncem 15. stoletja ustanovljeni novomeški kapitelj je imel prvotno prošta, dekana in 11 kanonikov. Zaradi pihih kapiteljskih dohodkov pa je število službenih mest v kapitlju polagoma padalo, tako imamo leta 1741. še prošta, dekana in 8 kanonikov, leta 1744. pa prošta in 6 kanonikov. Zopet poživljeni kapitelj naj ima glasom leta 1819. izdane statuta prošta, 4 kanonike in kapiteljskega vikarja. To velja še danes.

Sedanji prošt g. Karel Čerin je šesti po francoski dobi, dočim je bilo z današnjimi kanoniki (Ant. Zlogar, Franc Ferjančič, Josip Plantarič) v stoletnem življenju zopet oživljenega kapitlja 31 kanonikov. Eno mesto je danes prazno. Okrog leta 1852. je imel kapitelj tudi častnega kanonika, bil je to upokojeni dekan in župnik Anton Strohen ter doslej edini častni kanonik novomeškega kolegijalnega kapitlja. Vseh vikarijev, ki so se včasih imenovali »vikariji kapiteljna in župnijske«, je bilo po letu 1831. 26.

Od bivših kanonikov je postal prošt v Novem mestu Simon Vilfan, od bivših vikarijev pa so je povrnili v kapitelj kanonik Rihard Frank, ki je bil pomožni vikar (vicarius supsid.) hkrati z vikarjem Janezom Zavelom. V tistih letih 1851. in 1852. je bil kapitelj brez prošta ter imel samo dva kanonika, Jelovška in Jugovica.

Poleg svojih kornih obveznosti oskrbuje kapitelj dušno pastirstvo mestne župnije novomeške.

Poročali smo že, da se vsi cerkvena proslava kapiteljske 100letnice pribojijo nedeljo, v ponedeljek pa bo slovesna zadušnica za vse umrle člane kolegijalnega kapitlja.

Jurij z avstrijske meje se je stregel

Ljubljana, 25. septembra.

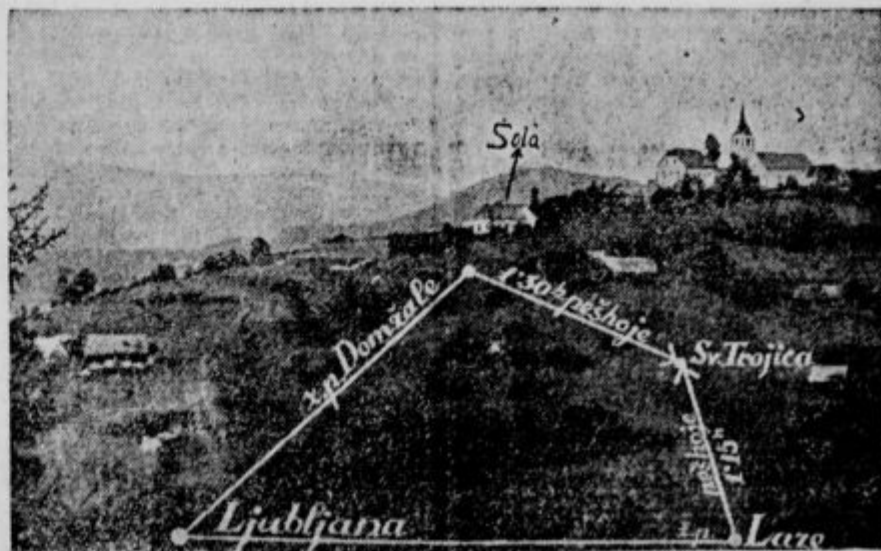
Pintarjev Jurij, 21 leten kmečki fant, doma iz Cave pri Podkloštru na Koroškem, je bil 16. avgusta letos na Podkorenskem sedlu sila bojeviti. Bil je v neki obmejni gostilni na avstrijski strani. Ponoči pa je prišel v konflikt z našimi orožniki, nasproti katerim je bil precej nasilen. Orožniki so ga prišli, uklenili in odvedli najprej v Kranjsko goro, potem pa v ljubljanske zapore. Državno tožilstvo ga je sedaj obtožilo zločina zoper državno oblast. Sodnikom malega senata je Pintarjev Jurij v lomljenih odstavkih opisal ves incident, kolikor se ga more spominjati, ker je bil takrat močno vinen. Pravil je:

»Doma v vasi smo trije bratje. Prišle so tri dečve, ki so rekve, da gredo na mejo špancirat. V gostilni smo pili pivo, dečve pa »himberc. Dolgo smo se unterholtali. Igral sem na gajgo, drugi na harmoniko. Prišli so tudi kranjski fantje. Jeza me je potem popadla in sem zabrisov stov čez cesto. Prijeli so me žandarji, uklenili in vlekli v Kranjsko goro.«

Priča orožnik Dušan Radovič je podrobno povedal, kakšno borbo so imeli orožniki z obtožencem. Enega je objel in vrgel na tla. Aretirali so ga na naši meji in uklenili. A utekel jim je. Bežal je kakih 700 korakov od meje. Tepli ga niso. Imel je na glavi rano, iz katere mu je še zdravnik izvelkel drobec razbite steklenice. Obtoženec je nato zatrjeval, da o tem nič ne ve in da ni bil na »kranjskem kraju«. Senat ga je milo sodil. Dobil je Pintarjev Jurij je 2 meseca strogega zapora. Pravijo, da je Jurij namenoma vprizoril spopad z orožniki, da je mogel svobodno čez mejo v Jugoslavijo.

Fotoamaterji!

Vse fotopotrebščine dobite v
Jugoslovanski knjigarni
v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Iz Ljubljane k Sv. Trojici pri Moravčah. (Glej dopis zadaj).

Kaj pravite?

Brezposeln sem in zima me skrbi. Imam kopalnico vedno lažnih otrok v slabem stanovanju, kjer nas bo pozimi stresal mraz toliko bolj, kolikor bolj bomo stradali. Zato me zima po pravici skrbi. Mislim, da ga ni človeka, ki ne bi občutil z menoj vred, kaj se to pravi za očeta, ki ima svojo družino rad.

In takih očetov nas je več. Nas je kar cela armada, žalostna in sestrada armada, da se Bogu umili. Ko je enkrat stvar taka, skrb za vas to armado ni več skrb nas samih, ampak naših soljudi, rojakov in sosedov. Moram reči, da dobrodelna društva, kar morejo za nas in naše otroke. Nekaj desetlin družin dobrodelna društva že se preskrbe. A tem vedno množično se bataljonom nas brezposelnih le ne morejo kaj. Zato bi mislil, da bi se vsa naša javnost morala pobrigati za naše praprance. Gospodje, saj to je res v prvi vrsti naša zadeva, kako se bomo pretolčki. Toda tudi javni interes je, skrbeti za take, ki bi radi delali, a ne morejo.

Kaj pravite, ali bi ne bilo pravilno in dobro, ko bi se vsa društva zagnala in bi posredovala, da bi za pretežno hudo zimo dobili vsaj kurno za ogrevanje naših bungalovskih lukenj in naših lažnih in prezbajotih otrok. Ali bi ne bilo mogoče — če ne že zastonj, ker tega od države brezposelnih ne moremo zahtevati, pa vsaj za mal denar — preskrbeti premoga iz državnih premoženjov na naša družinska stanovanja? Ali bo morda TPD tako velikodušna? Seveda naj bi lahko društvo zelo akcijo v roke za nas brezposelne reveže. To bo v resnici dobro socialno in kulturno delo, v korist resnim in v blagor skupni družbi in državi.

Brezposeln oče.

Sv. Trojica nad Moravčami

40letnica šole in blagoslovitev novega šolskega prapora v nedeljo 27. septembra pri Sv. Trojici. V nedeljo 27. septembra se bo vršila po deseti maši pri Sv. Trojici pri Moravčah pomembna slovesnost. Ob priliki, odkar obstoja 40 let šola pri Sv. Trojici, bo dobila šolska deca prvič svoj nov prapor s podobo sv. Cirila in Metoda ter državnim grbom. Novo šolsko bandero bo blagoslovil vlč. g. dekan Cegnar. Ob tej priliki bosta imela priložnostne govore in sicer prejšnji dolgoletni šolski voditelj g. K. Igljč o pravi prosveti kriščanske mladine, domačin-rojak prof. dr. V. Rožič pa o zgodovini šole. K lepi mladinski elavnosti vabimo vse okoličane in ljubljanske izletnike. — (Glej sliko!)

Sv. Trojica trg v Slov. goricah

Nad vse slovesno se je vršila tridnevna pretekli petek, sobota in nedeljo v znameniti župni, romarski cerkvi pri Sv. Trojici v Slov. goricah v proslavo 300 letnice božje poti. V petek in soboto so prihajale procesije za procesijo iz vseh župnij Slov. gor in iz Prekmurja. Ves trg je bil vse tri dni praznično obložen. S hiš, cerkve in treh zvonikov so plapolale zastave in pozdravljale prihajajoče trume vernih romarjev. Slovesno zvonjenje jih je spremljalo skozi slavalove in na zunaj in znotraj v venci in cvetjem okraseno evetišče presv. Trojice. Slavnostni govori, prepleteni z zgodovino romarske cerkve, po trije na dan, so bodrili poslušalce k večjemu zaupanju do milostne presv. Trojice in k večji ljubezni in spoštovanju do njene evetišča. V soboto popoldne se je pripejal k tej proslavi presviti g. pomožni škof dr. Ivan Tomažič iz Maribora. Priredjen je bil njegov sprejem. Duhovščina Slov. gor, šolska mladina, družba Mar. Vrtca, fantov, deklet in žena z zastavami, ogromna množica romarjev in faranov ga je priredno pozdravila. Po sprejemu g. knezoškofa je bila v nabito polni cerkvi pridiga, nato je imel Presviti slovesne pete litanije. Po litanijah, v mraku že, se je razvila po ulicah trga močerna rimska procesija z lučkami, katere se je udeležil tudi gosp. knezoškof. Morje lučic in prelesjivo petje ogromne množice je marsikomu izvalilo solze v oči. V nedeljo popoldne je bil sklep tridnevne. Od blizu in od daleč so vrel skupaj verniki posamič in v gručah in so do zadnjega kotička napolnili jubilejno evetišče, polovica pa jih je morala ostati zunaj. Ob pol 10 je imel Prezvišeni slavnostni govor, nato pa slovesno pontifikalno sv. mašo, pri kateri je pel domači cerkveni zbor. Po sv. maši je podelil Presviti vernikom papežev blagoslov in po zahvalni pesmi z zakramentalnim blagoslovom zaključil tridnevno proslavo 300 letnice. Vseh treh dneh je bilo ev. obhajil do 4000. udeležencev proslave pa gotovo do 10.000. Vsem pa bo ostala ta izvanredna proslava globoko v spominu.

Kulturni obzornik

Mentor v letu 1931-32

Devetnajsto leto že pojde Mentor prihodnji teden na pot, da bo spremenil kakor oni modri mož z lake, po katerem ima ime, slovenskega dijak, našega Telemaha, ki išče v mladem brepenju in navdušenju v svet lepega, resničnega in dobrega.

Osemnajst let je bil Mentor že vodnik in svetovalec in mnogi, mnogi, ki so ga poslušali in mu sledili, se danes — uglednostjo in pomembnostjo — z veseljem in hvaležnostjo spominjajo časov, ko so rasti ob prvem in edinem našem srednješolskem listu.

Casi se spreminjajo in tudi mi v njih, a vendar moremo reči, da je dijak mutatis mutandis — danes isti, kot je bil, recimo, v času »Vajencev«, v času »Vzorov in bojev«, v času Cankarjeve »Zdravice«.

Težnja po lepem, resničnem in dobrem je v dijaku ostala, čeprav se zdí, kakor bi jo bil naš čas zamoril in usmeril dijakovo stremenje le za materialnimi dobrinami in raznimi rekordi na polju sporta in kar je podobnih poprišč mladega udejstvovanja.

Prva arena dijakova mora pač biti — šola. V tej areni naj se izkaže, v tej areni naj pridobi vse potrebno znanje, ki mu bo omogočalo pozneje nastopiti v areni — življenja. Šola da inogo, mnogo, a v vsem, kar si želi mlad, individualno se razvijajoč duh, mu ne more ustreči. — Mentor ostane zvest svojemu poslanstvu, da bo dijak seznanjal z domom in svetom, s prošlostjo in sedanjostjo — deželi duhov ter tako nekako izpopolnjeval šolsko izobrazbo v tihih urah, ko bo toplo in pristransko kramljal s svojimi naročniki in bralci, opozarjal jih na vzore, pomagajoč jim v bojih, bodreč jih in učeč, ne da bi ne pustil tudi njim govoriti.

Ljubljana

Regulacija Gradaščice

Ljubljana, 24. sept.

Regulacija Gradaščice je bila potrebna in nujna v isti meri, kakor regulacija Ljubljane. Z izvrše, ni deli bo zelo pospešeno ureditev celotnega regulacijskega vprašanja v Ljubljani in na barju. Tvrda Dukič, ki je prevzela vsa regulacijska dela v Gradaščici, zelo hiti z deli, ki naglo napredujejo. Oba obrežna zidova ob Gradaščici sta izgotovljena od zapornice do novega Trnovskega mostu. Blizu zapornice graje zidariji dobrih 8 metrov dolge stopnice na obeh straneh struge, ki jih bodo trnovske in krakovske gospodinjice lahko porabile za perile. Stara romantična torej z regulacijo Gradaščice v Trnovem še ne bo umrla!

Trnovski most dobiva iz dneva v dan popolnejše oblike. Obok je narejen, na obeh straneh pridno zasipavajo praznine s prstjo in drugim materialom. Ob krajih mostu pa vzdajajo lene kamenite kvadre iz podpeškega kamna. Kamnoseki imajo tamkaj dovolj dela tudi z oblikovanjem štirih piramid, ki bodo poživljale novi most na vseh štirih oglih. Dve piramidi bosta skoraj postavljeni ter že zdaj napravljata v zvezi z novim mostom, kakor tudi v soglasju s trnovsko cerkvijo kar naj-

Na dnu življenja...

Strnila so se pota njih, ki jim je jetnišnica postala nekaj drugi dom. Jetniški paznik je pripeljal pred sodnike četvorico njih. Eden je opravil brz; bil je apušen, ker je dokazal alibi. Druga, mlada Hedviga, vsa olepotičena, osumljena vlačugarstva, bo sedela 5 mesecev, nato dve leti v Begunje v prišlo delo. Solze, bridke besede, pritoži se zaradi previoke odmere kazni... Za njo mnogokrat zaradi tatvine kaznovani Ernest; sunil je zadnjič v neki veži prislono kolo, vredno 900 dinarjev; sedel bo 6 mesecev, izgubil pa je tudi državljanske pravice. Slednjič mlad mož, družinski oče, dvoje otrok ima, rad se premeta, bil je že nekakrat zaradi tepežev zaprt. Zadnjič se je napil pri »Lasanu« v šiški, potem je sunil nekoga z nožem, zdaj bo sedel 6 mesecev. Obsojenec vzroji, najavlja priziv zaradi previoke kazni, zakaj on ni kriv, bil je izzvan... Tako se vrste, drug za drugim, dolga vrsta njih, dan za dnem, na dnu življenja...

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v na večji izbiri J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Kaj bo danes

Drama: Kralj na Betajnovi. Premijera. Izven. Nočno službo imajo lekarne: mr. Babovec, Kongresni trg 12, mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočvar, Celovška cesta 34 (Ljubljana VII.).

○ Sv. maša na Rožniku. Jutri je zadnje nedeljo v letošnjem letu sv. maša na Rožniku. Popoldan je blagoslov ob pol 5.

○ Mestna občina kupuje Čes-ovo elektrarno. Zvedeli smo, da se mestna občina ljubljanska prav resno pogaša z lastniki Česovne elektrarne v Taenu zaradi nakupa te elektrarne. Privotna zahteva za lastnikov se je glasila na 30 milijonov, dočim so zdaj popustili na 20 milijonov Din. V ta znesek je všteto tudi vse omrežje Česovne elektrarne, kakor tudi omrežje trdnice »Elektra«, ki je, kakor znano, pri Česovni elektrarni udeležena s polovico. Močno je udeležena pri Česovni elektrarni tudi Ljubljanska kreditna banka. To vest prinašamo samo zaradi informacije kot kronisti.

○ Na obrtni nadaljevalni šoli za umetne in oblačilne obrti v Ljubljani na Prulah se bo vršilo vpisovanje v nedeljo, dne 4. oktobra t. l. od 9. do 12. popoldne. Vajenci naj prineso s seboj zadnji izkaz, novinci pa zadnje šolsko izpričevalo in po možnosti tudi učno pogodbo. Ker je potrebno sprito industrijske konkurence zlasti izurjenih moči v oblačilni obrti, se odloči letos III. razred za krojače, drugo leto pa tudi za čevljarje, na kar se posebej opozarjamo. Zelo bi bilo želeli, da se v ta dva razreda prijavijo tudi pomočniki, letos krojaške, drugo leto pa čevljarske obrti, da si v svoj prid izpopolnijo svoje teoretsko in praktično znanje po modernih principih. — Ob vpisovanju plača vajence za oktober šolnino 20 Din in 2 Din za kontrolno knjižico. — Za overovalje železnih legitimacij se naj zglašajo vajenci v upravljalški pisarni čim prej. Redni pouk je takoj drugi dan

lepši utis. Trnovčani se bodo z novim mostom lahko s ponosom postavljali, ker enakega mostu ni še v Ljubljani. Ko dobe Trnovčani še tramvaj, bodo imeli prav vse, kar ima ljubljanski mešan v središču mesta.

Višje od novega mostu v strugi Gradaščice vse mrgoli delavcev. Oba bregova Gradaščice bodo od mostu proti Mirju obložili s kamenito skarpo. Trdi podneški kamen sproti klešejo ter ga polagajo na škarpi. Trnovskim domačinom so na večih krajih napravili z vrhov lične stopnice v strugo Gradaščice. Ta del struge bo po regulaciji zelo živahen in len, zlasti še, če bodo kmalu uredili tudi ves levi breg Gradaščice do višine ceste in v soglasju s cesto in vso tamošnjo okolico.

Ob novem mostu na Mirju, ki so ga zgradili že lansko leto in pod katerim zdaj teče tudi že struga Gradaščice, zasipavao zdaj globel na levi strani, da tako zavrta cesto z mostom ter omogočijo čez novi most tudi vozni promet. Razen tega mostu bodo zgradili višje nad Gradaščico, v Kolesarji, še en most, ki bo vezal zgornji del Mirja ter Tržasko cesto naravnost s Kolesarji in s Trnovom. Most bo zgrajen zraven stare brvi ter zdaj tamkaj že graje obrežna zidova ob strugi Gradaščice.

po vpisovanju, t. j. v ponedeljek in torek, dne 5. in 6. oktobra, od 2. do 6. ure popoldne. Vodstvo.

○ Kanalizacija Rožne doline. Dolgo so morali čakati Rožnodolci, naposled pa so se jim le uresničile želje in prošnje. Kanalizacija Rožne doline, ki se je pričela izvajati v letošnjem poletju, je od tedaj napredovala že skoraj do popolne izvršitve. Glavni zbiralni kanal, ki vodi iz Levčeve ulice pod železniško progo ter skozi bivši gozdni vrt čez Tržasko cesto proti Kolesarji in Mirju, je zgrajen. Zidariji, kolikor so se zaposleni pri njej, izvršujejo zadnja dela v notranjosti kanala. V Levčevi ulici se je delo začasno ustavilo zato, ker je v skopani jarek udrila voda. Drugi del zbiralnega kanala, ki vodi iz zgornjega dela Rožne doline ter iz Viča do Milarne in dalje po Tržaski cesti, je tudi že zgrajen ter večinoma tudi že zasut. Nekaj delavcev še zasipava jarek na Tržaski cesti od mitnice navzgor proti Viču. Na mnogih krajih Rožne doline ter po raznih viških ulicah zidajo zdaj manjše stranske kanale ter občestna požiralnike. Glavna dela bodo do zime končana.

○ Esperantski tečaj se odloži v torek 29. sept. ob 20 v St. Jakobski šoli z brezplačno poskusno lekcijo po »Čec« metodi. Interesenti se tu lahko vpšejo v tečaj, ki se bo pričel v petek, 2. okt. In bo trajal približno 4 mesece. Učnina za ves tečaj znaša 60 Din, za dijake 40 Din, plačljiva v dveh obrokih. Prijavitelj se more vsak, ki se zanima za mednarodni jezik.

○ Čevljiček v trdnici. Nerodna nezgoda se je pripetila te dni na Viču 20 letni šivilji Fani T. Fani je lepo šla čez viški most in mislila, da nanjo ne preži nobena nevarnost. Kar naekrat pa je obetala aredi mostu in se ni mogla nikamor premakniti. Peta čevljička ji je namreč zašla v trdnico in Fani je nikakor ni mogla izvleči. Vlekla je čevljiček in vlekla, a ni ga mogla izvleči. Z druge strani pa se je bližal tramvaj. Fani pa v strahu, kaj bo? Da je ne bi vendar tramvaj kar na lepem povozil in res je bila velika nevarnost. Tramvajski voznik je opazil zašrega dekleta in je pričel voz ustavljati. Ko je že skoraj butnil v dekle, se je dekletu le posrečilo izvleči čevljiček, toda brez pete. Trk a tramvajem pa je bil še vedno tako močan, da je dekle padlo in se k sreči le malenkostno poškodovalo. Kaj bi bilo, če bi voznik nekaj sekund prepozno zapazil dekletovo zašrega ali pa če bi se dekletu le trenutek prepozno odtrgala peta?

○ Cestna železnica je dala napraviti svojim uslužbencom, voznikom kakor sprevodnikom nove službene obleke. Od starih uniform se nove razlikujejo po tem, da so temnejše. Tudi našiki na rokavih in na ovratnikih so temne barve in ne več rdeče. Prav tako temne so nove kape naših cestnih železnikarjev. Zdal je torej ljubljanski tramvaj rdečo barvo popolnoma zavrgel. Vozove prenašakavajo na zeleno, — doslej so jih prepleksali že 5 — obleke uslužbenstva pa so rde. Vse novo torej v novih uniformah se fantje pri tramvaju prav postavijo ter že nekoliko časa vzbujajo pozornost ljubljancem. Na prvi pogled moti pri novih uniformah to, da so nekoliko podobne pravim železniskim uniformam. Zaenkrat so dobili nove uniforme samo uslužbenki, ki so bili zadnji čas pa novo sprejeti k cestni železnici, dočim bodo starejši uslužbenki dobili nove uniforme pozneje.

○ Nov paviljonček graje ob Dunajski cesti nasproti vojašnice. Paviljon bo lesen, lično izdelan, v njem pa bo trafika, ki je v tem delu mesta kar

potrebna. Škoda le, da je nov paviljon postavljen na prostor, kjer se bo svoj čas moral nanapravi hodnik. Pa bo takrat apot težava, odstraniti paviljon.

○ O nesreči na Napoleonovem trgu smo poročali že včeraj. Slučajna priča tej nesreči je bil neki orožnik iz Ljubljane. Povožena 19 letna Anica Škrbec je prekorčila Napoleonov trg v smeri od vogala Emonske ceste in trga proti vogalu Vegove ulice in Rimske ceste. Avtomobil, ki ga je šofiral Dunajčan Rajnhold Kunc, sin ljubljanskega poselnika, pa je privozil po Vegovi ulici ter skoraj aredi trga podrl Škrbevo. Škrbčeva si je pri padcu zlomila levo kličnico in pretrgala možgane, došla je tudi več brazgotin po glavi in nogah. Trk je bil tako hud, da je dekle z glavo razbilo obrambo sipo avtomobila. Kunc je avto ustavil, naložil dekle na voz in jo v spremstvu tega orožnika odpeljal v bolnišnico. Kunc trdi, da je vozil le a hitrostjo do 25 km, orožnik pa pravi, da gotovo več. Dekle trpi tudi na poškodovani obleki in obuvalu okoli 950 Din škoda.

○ Ljubljanska strelska družina obvešča svoje članstvo, da bodo v nedeljo, dne 27. sept. in 11. oktobra strelske vaje na vojaškem strelišču. Začetek ob 8.30. Dne 18. oktobra t. l. pa priredi ljubljanska strelska družina streljanje za nagrade. Strelci, pripraviti se za tekmovalanje! Pogoji in program tekmovalnega streljanja so strelcem na razpolago pri strelskih vajah.

○ Bolniška blaginja Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani naznanja, da uraduje od 8 do 18 in od 16 do 18, ob sobotah od 8 do 18.

○ Nagrobne spomenike v najmodernejših oblikah Vam nudi najceneje kamnoseško kiparsko podjetje Franjo Kunovar, pokopališče Sveti Križ, Ljubljana. — Telefon št. 27-87.

Celje

○ Ekskpozitura OUZD v Celju je na novo uredila zimski delovni čas. Vsled odluka SUZORJA OUZD se vrši pri pri ekskpozituri deljeni delovni čas in sicer vsak delavnik od 8 do 13 in od 15 do 17, ob sobotah pa samo od 8 do 13. Ob nedeljah in praznikih delo počiva, a za nujne slučaje vrši samo en namesnecen dežurno službo od 9 do 11. Za sprejemanje strank je odrejen čas od 8-13, ostali čas pa za interno delovanje. — Ekskpozitura OUZD v Celju.

○ Pouk na obrtno-nadaljevalni šoli. Kakor naznanja vodstvo obrtno-nadaljevalne šole, se prične redni pouk v nedeljo 4. oktobra. Dolžnost obiskovati in vpisati se zadene vse obrtne vajence (-ke) iz Celja in okolice, ki se naj zato zberejo omenjeni dan ob 8 zjutraj v risalnici II. nadstopja mestne osnovne šole. Novinci in novinke naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo.

○ Ležiški akrobati so se v četrtek zvečer predstavili celjski publiki, ki se je po slavnostnih, ki so prihajali iz Ljubljane in Maribora, zbrala seveda v izrednem številu v Prešernovi ulici, kjer so pokazali fantje na močni žici svojo umetnost, ki so si jo pridobili v tako kratkem času po Strohschneiderjevi turneji po Sloveniji. Publika je njihovo izvajanje sprejemala z velikim odobravanjem, ki se raslo od točke do točke, vmes so se pa čule tudi kritike kot »čez Strohschneiderja ga na ni«; pa te kritike so kmalu ponehale in bodo najbrž po naslednjih večerih popolnoma potihle. Saj so fantje prvi večer pokazali, vsaj v glavnem, lažje točke, težje na so si prihranili za naslednje večere. Bomo videli, kaj bo publika na koncu rekla.

○ Na novo konjuno kolo še isti dan ukadeno. Neki natakav kavarne Evrona si je kupil v sredo, dne 23. t. m. leno novo kolo, ki ga je zvečer, ko je stonil za nekaj trenutkov v kavarno, postavil v vežo hotela. Ko se je vrnil iz kavarne, je moral na žalost konstatirati, da je trenutak njegove odsotnosti norabil neki neznan prijatelj koles ter mu ga izmaknil, niemu na je pustil samo nado, da ga dobi nazaj, kadar bodo zasačili tatu. Natakav je prijavil tatvino policiji. Onozariato se interesenti koles, da naj pazijo pri nakupu koles od neznanih ljudi.

○ Klubsko prvenstvo Kluba slovenskih kolesarjev v Celju. Kolesarsko dirko za klubsko prvenstvo priredi Klub slovenskih kolesarjev v nedeljo 27. t. m. ob 9 prednočne na progi Celje—Kranje—Celje (50 km). Start v Gaberju izpred trgovine Gams, cilj istotam. Prijave sprejema klubov tajnik g. Fais do sobote 26. t. m. Prijave so dovoljene samo klubovim članom. Prvi dirkači dobijo darila, ostali pa priznanje.

○ Nogometna tekma za prvenstvo v ligi LNP se vrši v nedeljo 27. t. m. ob 3 popoldne na sportnem igrišču Atletikov pri »Skalni kleti«. Kot konkurenta nastopita SK Pirija iz Ljubljane, ki že dolgo ni igrala v našem mestu in se že zato z velikim zanimanjem pričakuje, in pa SK Atletik. Tekmo bo vodil g. dr. Odon Planinšek iz Maribora, ki slovi kot najboljši slovenski sodnik, tako da lahko upamo, da ne bo slišati pritožb zaradi sodnika.

Tudi zadnje strani bodo zanimive pod rubrikami Knjige in časopisi, Literarni pomeniki, Slovenski vestnik, Šah, Za dobro voljo, Uganke.

Uredništvo — novo je letos — in uprava sta se potrudila, da bo Mentor v novem letu ustrezal naročnikom in naročnicam vseh vrst šol in tudi sicer vsem, ki ga bodo spremljali. Zato upata, da mu ostanejo zvesti vsi dosednji prijatelji in naročniki ter da pridobe še drugih. Starši, ne pozabite, da je Mentor najboljši prijatelj vaših sinov in hčera, ki študirajo. Naročite jim ga! List stane za dijake 80 Din, za druge 40 Din. Uprava: Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

Ljubljanska drama: Nestroy: Prilike in I. nadstopje

Neposredno za Grumovo odrsko konstrukcijo je prišla Nestroyeva, za težko miselno abstrakcijo lahkotna burkasta in podučna zgodba. Ne mislim na nobeno vznemirljivo primero, rad bi samo omenil, da si je že parodiistični burkasti Dunajčan dovolil dovolj z dvojno igro hkrati in da mu je stvar izredno dobro uspela. Dejanje v prvem nadstopju in prilikah si tuptam stoji v ostrem genijem naprotju, tuptam v smešni sporednosti, zakaj Sreča se igra z ljudmi po svoji mili volji pa tudi po njihovem zasluženju. Tako se zgodi, da bogato prvo nadstopje nazadnje propade in mora v prilike, srečni poštenjaki pa se preselijo v prvo nadstopje, a že pri njih se zahtujeta zaradi človeških slabosti, katere jih utedejejo nekdo spravilj spet v prilike ali barako. Dvojna igra nima nikjer nobenega zastanka in ne kaže nikdar zadrege. Nestroy je tudi bogat z romantično pobarvanimi mešanekimi originali in tipi ter zna spretno zabavati. Da je marsikaj že star, mu ne zamerimo, kar vemo, kaj je Nestroy. Imel bo dovolj svojega občinstva, kar gledališkega blaginjaka predvsem zanima. Zadeva stoji ob strani gledališkega vprašanja in jo moramo tudi tam pustiti; napačno je, če jo kdo postavlja v program. Zdi pa se mi, da je predstavo tudi občinstvo občutilo kot Nestroyevsko šablono in da delo tudi

kot burka ne vpliva osvežujoče, celo to, da je ta četrti Nestroy že utrjen.

Režija g. O. Besja je prinesla nekaj novih domislekov, ki so zelo zabavni, v celoti pa se zdí predstava precej naglo pripravljena in igralci precej negotovi. Zanimiv in igralsko dovršen je edini g. Kralj. Tudi je samo on pogodil pristi tona dela, dočim so nekatere osebe težke, druge celo prav diletantske. Igrajo skoraj vsi dramski igralci, gro je priredil Fr. Kobal, ki je bil v teh rečeh že svoj čas dober praktik. Topot se marsikaterih trdot ni mogel ogniti; Nestroya ni lahko prevajati, zdi pa se mi, da je zanj bolje, naj gladek, čeprav nekoliko površnejši, kakor točen in trd.

Božidar Jakac: Amerika

Jutri se vrši otvoritev razstave slik Božidarja Jakca pod naslovom Amerika, v prstorih Jakopičevega paviljona. Otvoritev ob 11.

Jakac, ki bo to pot razstavil po daljši odsotnosti iz domovine, je prinesel iz tujine ogromno kolekcijo slik, ki iz njih v igralsko izrazno govori svet onkraj morja, pa tudi pokrajine naših izseljencev Amerikancev, ki jih je naš slikar ujel v svet svojih barv in oblik. Obenem pa vsebuje razstava množico odličnih podob, zajetih iz trenutnih razpoloženj, ki jih je umetnik narekavalno romanje križem široke zemlje, tako da so ti popolni vtisi, ki so našli novo, celo izoblikovan izraz, tudi odmev Jakčevih notranjih doživljajev.

Drug za drugim se vrste pasteli, ki že njih naslovi pripovedujejo o dolgi poti po svetu: Jonsko morje, Patras, Atlantik, Manhattan, Večer nad New Yorkom, Zamorski banjo, Lake Erie, Farme, Madison, Niagara, Washington, Cleveland. Med tovarnami, Pittsburgh, Jelovstone National Park, San Francisco, California, Hollywood itd. itd. Poleg slik in risb in grafike, ki je vsa posvečena Ameriki, so na razstavi tudi pasteli Novo mesto in dolenske pokrajine, s katerimi se zaključuje tako bogat katalog.

Posebnost kakor tudi novost najnovejše Jakčeve razstave kaže, da obeta letošnji izbor slik vzbuditi upravičeno zanimanje vsepoved. —n—

Dnevna kronika

Slovenski krompir na Kitajsko?

Z ljubljanskega trga

Ljubljana, 25. sept.
Na ljubljanskem trgu je zadnje dni najbolj zanimavo to, da je končno vendar enkrat zavladala med mesarji vsaj majhna konkurenca, ki nekoliko omogoča reguliranje cen mesa. Uradno določene cene so bile govejemu mesu po 13 in 15 Din, ali mesarji so si pričeli med seboj konkurirati in prodajajo sedaj prvovrstno meso po 12 do 14 Din kilogram. Seveda kakšne divje konkurence med mesarji na trgu ni in si tega niti želeli ni treba. Samo cene svinjskemu mesu in drobovini nočejo in nočejo nikamor navzdol, dasi je cena živini nesorazmerno nizka. Vsako jutro kontrolira uradni živinovozdravnik z mestne klavnice kvaliteto mesa in če kje ugotovi, da prodaja mesar mесо mеnše kvalitete, kakor pa jo označuje, potem zahteva živinovozdravnik, da tudi cene temu primerno nastavi. Ako mesar nastavi cene govejemu mesu nad normalo, zahteva kontrolor da se izkaže, če je tudi živinče kupil po ceni nad normalo.

Sadja je na trgu še dovolj, žal na ga gre precej za izvoz. Prejšnji teden je na ljubljanskem trgu zmanjkalo češpeli. Italijani so jih namreč na deželi kupovali po 1.50 Din kg. jih na mestu olupili in jih potem izvozili v Italijo za marmelado. Ta teden pa je tudi na ljubljanskem trgu dovolj češpeli. Dolenjci si pa kar ne dajo dopovedati, da bi bilo dobro, če bi malo več grozdja spravili na ljubljanski trg. Raje ga bodo doma sprežali v mošt, za katerega potem ne bodo našli kupca in če ga bodo, bodo dobili zanj dosti manj, kakor pa bi dobili za grozdje.

Tržno nadzorstvo je zadnje dni pregledalo razne trgovine za začimbami, žepnikom, moko in rižem. Pri nekem trgovcu je zaplenilo pokvarjene šumeče bombone. Pregledalo je tudi razne mlečne konzerve. Pregledano je bilo pivo in je tržno nadzorstvo našlo neke motno pivo. To pivo je pregledal državni higijski zavod in bo morala stran-ka plačati samo za pregled 1800 Din. Plačala jih bo najbrže izvenljubljanska pivovarna, ki je to pivo dostavila.

Danes v petek je bilo na trgu zelo malo rib. Vzrok je bilo visoko vodovje. Na trgu so bile pač dražje sorte ribe, pa še teh je bilo le malo, manjkalo pa je cenejših morskih in sladkovodnih rib. Prejšnje dni je tržno nadzorstvo zaplenilo na ljubljanskem trgu nekemu prodajalcu izmed 120 rakov 53 samice. Rake samice je namreč pri nas sploh prepovedano loviti. Ti raki so bili nam prineseni iz vasi Ribnika v savski banovini, kjer je zelo bogato lovišče rakov. Ako bodo tam lovili samice, pa bo kmalu iztrebljeno. Tu zaplenjene samice je tržno nadzorstvo ponudilo Ribarskemu društvu, ki pa jih je odklonilo, ker nima rakogojnih voda. Samice so bile nato prodane dr. Lokarju, ki jih je nato izpustil v polok Višnjico, kjer ima ribolov.

Kakor kaže, bo na ljubljanskem trgu pričelo primanjkovati krompirja. Italijani namreč kupujejo mnogo krompirja za izvoz. Baje potem ta krompir prodajajo nato na Kitajsko. Utegne se zgoditi, da bomo na pomlad jedli pri nas italijanski in indijski riž, v Aziji in v Italiji pa bodo jedli slovenski krompir...

Nesreče in poškodbe

Ljubljana, 25. septembra.
Ljubljanska bolnišnica je danes sprejela nič manj kakor devet ponesrečencev.

Triletni Peter Šiller, sinček posestnika iz vasi Vrbe v občini Breznici na Gorenjskem, je včeraj popoldne doma splezal na stol, padel z njega in si zlomil desno nogo.

Mesarski pomočnik Lojze Ogrin, star 24 let in doma na Stari Vrhinici, se je danes ponesrečil pri delu na Vrhinici. Deska ga je sunila v trebuh tako, da je dobil notranje poškodbe.

Grozde z brajde pred hišo je obiral sedemletni sinček posestnika Jožeta Hlapčiča v Stražišču pri Kranju. Padel je z brajde in si zlomil levo roko.

Danes je doma sekal drva 33 letni urarski mojster Frane Wölfling v Zgornji Šiški. Pri tem delu se je vsekval v levo nogo.

Na Kresniškem vrhu pri Kresnicah so sredi napadli neznanec 39 letnega progovnega delavca Fr. Severja. Neznaneec ga je s topim predmetom udaril po glavi in mu prizadel obšutno rano.

15 letni dijak Milorad Zirkelbach s Primakovega pri Kranju se je včeraj doma vozil na voz, konj pa je prenelo potegniti in Milorad je padel z voza ter si zlomil desno roko.

V Dragomlju je včeraj povozil avto, čigar lastnik je znan, 30 letnega mizarja Franca Zupana z Vija. Zupan je dobil resne notranje poškodbe.

Stare patronce še vedno povzročajo razne nesreče. 20 letni tesar Andrej Rekar na Javorniku pri Jesenicah je našel staro patrono na cesti, so igral z njo tako dolgo, da se je sprožila in krogla se je zarila Rekarju v desno nogo.

30 letni hlapec Janez Tišlar na Lomu pri Trzinu je včeraj nakladal hlode. Hlod je pritisnil Tišlerja in mu zlomil levo nogo.

Smrten padec z oreha

Kolovrat, 22. septembra.
Raz oreh je padel v ponedeljek 21. t. m. in obledel rrtve Andrej Lavrač, posestnik na Prevali v Kolovratu. Zapušča ženo s peterimi majhnimi otročiči. N. p. v. m.

Koledar

Sobota, 26. septembra: Ciprijan in Justina, mučenca. Šip ob 20.45. Herschel napoveduje mrzlo, toda lepo vreme.

Popoln mrk lune se prične danes ob 18.54 in se konča ob 22.42. Viden bo razen v Evropi in v Aziji, na severnem delu Tihega oceana, v Avstraliji, na Indijskem oceanu, v Afriki, na Atlantskem oceanu in po južnih delih Južne Amerike.

Osebnosti

Poroka. St. Rupert na Dol. Zakrament sv. zakona prejel v nedeljo v grajski kapeli v Rakovniku g. Ivo Prijatelj iz Rakovnika in gđ. Minka Skarja iz Skrljevega. Bilo srečno!

Notarski izpit je napravil včeraj pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani notarski kandidat v Murski Soboti g. Janko Horvat in sicer s prav dobrim uspehom. Iskreno čestitamo!

Novi grobovi

† V šmartnem pri Kranju je ugodni družini Rožehnalovi umrla hčerka Ingica. Pogreb bo v nedeljo 27. t. m. ob 5 popoldne. Zalujočim staršem naše iskreno sožalje!

† V Naklem pri Kranju je umrla blaga kršćanska mati Alojzija Tomazin v visoki starosti 78 let. Vzgojila je kršćansko 10 otrok, od katerih jih živi še sedem. Pogreb bo v nedeljo ob 8. zjutraj v Naklem. Naj počiva v miru blaga žena. Zalujoče njene svoje naj tolaži Bog!

Ostale vesti

Opozoritev udeležnikom pravnškega kongresa v Skoplju. Za kongres v Skoplju, ki se bo vršil dne 4., 5. in 6. oktobra, so bile te dni razposlane vsem članom društva »Pravnika« legitimacije. Ljubljanski člani naj jih dvignejo pri vratih pravosodnega palače. Kdor legitimacije ni prejel, a je članarino vplačal, naj takoj reklamira. Iz Ljubljane se odpeljuje udeleženci skupno in sicer z brzovlakom v petek, dne 2. oktobra ob 9.23. popoldne. Zato sta rezervirana dva posebna voza, ki pojeta direktno do Skoplja. Na Zidanem mostu se priključijo člani iz Štajerskega, v Brezicah pa z Dolenjskega. Vsak član naj kupi pri odhodu polovično karto, jo da opremiti z mokrim žigom in to karto uporabi tudi za povratek. Legitimacije mora seveda pokazati. Odbor društva »Pravnika«.

Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo na Viču bo v nedeljo dne 27. sept. od 9 do 12. Novinci naj prinesejo sboj odpustnice, ostali pa izkaz lanskega šol. leta. Ukovina znaša pa 10 Din mesečno. Vsa druga pojasnila bodo prejeli učenci pri vpisovanju.

Uletova koč na Peci zaprla. Podružnica S. P. D. v Mežici naznanja, da bo v nedeljo 27. sept. 1931 svojo Uletovo koč na Peci za letošnje sezono zaprla. Dovoljuje si ob tej priliki vse prijatelje planin najvjudneje povabiti k zatvoritvi koč, da jo še ob zadnjem dnevu letošnje sezone blagovoljno poselit na Peci s svojim cenj. obiskom. Za čas zimске sezone se bo nahajal ključ koč pri podružničnem gospodarju g. Golobu Maksu na Štoparjevem v Podpecl. Vsak izlet v zimski sezoni je treba pravčasno z navedbo udeležencev javiti odboru podružnice v Mežici, da v tem primeru oskrbi koč. Za neprijavljene izlete podružnica ne bo odgovarjala in tudi ne bo prevzela nikake odgovornosti. Druči ključ, ki so bili lanske zimo pri g. Brezniku v Mežici in pri g. Kolenbrandu v Crni so se za zimске posestnike Peci veld teht. razlogov ukinili.

GORAZDOV UČNI ZAVOD sprejme še nekaj gojenk. Pouk po priznani najnovjši in najuspešnejši učni metodi. Učni honorar ako zmeren. — Poljsanar in pri-ave Nunska ulica 19. Hčerke železnice in dr. nameščencev posebne ugodnosti.

Notranjsko pevsko okrožje priredi v nedeljo 27. septembra 1931 ob pol 4. javni pevski koncert, ki se bo vršil v dvorani prosvetnega društva v Cerknici. Nastopilo bo okoli 100 članov in članic treh pevskih zborov (Cerknice, Logateca in Begunji). To bo prva taka prireditve tukaj sploh, zato vabljeni v obilnem številu tudi iz okolice.

Dr. Krekova gospodinjstva šola v Zgornji Šiški. Pouk se prične dne 1. oktobra. Vpisovanje je dne 29. in 30. septembra. Sprejemajo se ugotovljene in zunanje učenke. Natančnejša pojasnila daje vodstvo šole. Na isti šoli se vršijo med šolskim letom tudi letos gospodinjstvi in kuharski tečaj za uradniške soproge, uradnice in za delavske in kmečke dekleta ljubljanske okolice. Tečaj se začne v začetku oktobra. Sprejemajo se tudi gospodinjice in deklice v tečaj za ročna dela, šivanje in krojno risanje. Nemščina se bo poučevala od meseca oktobra dalje v dveh oddelkih.

Prenevanje oglaševanje zdravil v dnevniki. AA. Ministrstvo za soc. politiko in narodno zdravje je poslalo kr. banski upravi dravske banovine to-le naredbo: Gospod minister za soc. politiko in narodno zdravje je 20. julija 1931 S. br. 11502 izdal odlok, naj se zdravila oglašujejo samo v znanstvenih in strokovnih časopisih, a ne v dnevniki in da je dovoljeno oglaševanje zdravilnih specialitet v dnevniki v smlušenem narodnem interesu le v primeru epidemij. O tem bo odločala pristojna oblast po potrebi. Zato je vse drugo oglaševanje v dnevniki prepovedano.

Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in akrobilno perilo v najlepšo izdelavo.

Bolne žene dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice neovirano, lagodno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Brezice

Opozarjamo vse člane Prosvetnega društva v Brezicah, da se vrši občni zbor društva v nedeljo, dne 27. septembra 1931 ob 9 popoldne v društvenih prostorih v franciskanskem samostanu. Na običnem zboru bo predaval g. Zor Vinko, tajnik Prosvetne zveze v Ljubljani. Vabljeni so tudi prijatelji društva.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 25. septembra. Zaprti.
Sobota, 26. septembra. KRALJ NA BETAJNOVI. Premiera. Izven.
Nedelja, 27. sept.: PRITILJE IN PRVO NADSTROPJE. Izven.
Ponedeljek, 28. septembra: Zaprti.

OPERA

Nedelja, 27. septembra ob 16. PRODANA NEVESTA. Gostovanje v Kranju.

Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovi«. Tretja premijera letošnje sezone se vprizori v soboto dne 26. t. m. Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi« v režiji g. Cirila Debeve. Opozarjamo na predstavo, ki jo je smatrali pri nas kot premijero, saj je v vseh vlogah popolnoma na novo zasadena, našudirana in inscenirana. Predstava bo izven abon. Preca repiza Nestrojevce veseloigre s peljem »Pritilje in prvo nadstropje« bo v nedeljo dne 27. t. m. v naši drami. Za repizo veljajo običajne cene.

Maribor

□ **Lavantsinska vest.** Celjski kaplan Oregor Zafosnik je odšel na Dunaj v svrhu cerkveno glasbenih študij; za kaplana k mestni župniji in opatijski cerkvi pa pride dr. Alojzij Osterc.

□ **Pouk na obrtni nadaljevalni šoli** v Mariboru se začne v nedeljo dne 4. oktobra ob osmih zjutraj. Vajenci in vajenke, ki so se že vpisali, naj pridejo po pridelilne listke na mestno načelstvo pričeni z jutrišnjim dnem.

□ **Zasebni nameščenci!** Drevi ob 20 v mali dvorani Narodnega doma ustanovni občni zbor Društva zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru; na dnevnem redu so tudi zanimiva poročila o poslovanju naših socialnih zavodov po predstavnih teh institucij. — Zasebni nameščenci.

□ **Bog daj srečo!** Poročili so se v Mariboru v poslednjem času: Ciril Ivanovič, slikar, in Ana Stancič, šivilja, Meljska cesta 32; Martin Slana, mizar, in Zofija Verbost, zasebnica, Krčevina 9; Matija Svatina, trgovski pomočnik, in Jožeta Györköš, trgovčeva in posestnikova hčerka; Leopold Skrbinec, telenat, in Alojzija Petek, zasebnica, Wildenraizerjeva 13.

□ **Poselska zveza** ima jutri ob pol 17 v dvorani Prosvetne zveze svoj redni mesečni sestanek; na sporodu govor, petje, deklaracije in šalji prizor »Resnikova Roza«.

□ **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden Vladovičeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici.

□ **Francoški krožek** odvarja sezono. Izredno agilno delujoči mariborski »Cercle français« otvoril dne 1. oktobra sledbe francoske tečaje: Otroški vrtce za otroke od petega do desetega leta ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15—16 v Cankarjevi ulici št. 5; tri stopnjuječe se tečaje za odrasle od torkih in petkih od 18—19 v realni gimnaziji; konverzacijske sestanke ob petkih od 18 do pol 19 v društveni čitalnici, Grajska ul. 5; posebne kurze v manjših skupinah po dogovoru. Prijave se sprejemajo v posameznih kurzih ob zgoraj označenih dneh in urah od 1. do 15. oktobra, vsa potrebna pojasnila o kurzih in krožku vobče pa se dobivajo ob sredah od 17 do 19 v društveni čitalnici. Solnina za te tečaje je 40 Din mesečno; za dva ali več otrok plačajo starši po 30 Din. Otroški vrtce se posebno priporočajo za otroke, ki bodo pozneje vstopili v srednjo šolo; ker se v otroškem vrtcu igraje nauče francoščine, jim bo pozneje zelo olajšano učenje tega jezika. V kurzih za odrasle se predela v treh letnikih snov nižjih razredov srednje šole, tu je dana prilika staršem in drugim srodnikom otrok, ki posejajo srednjo šolo, da se nauče toliko francoščine, da lahko nadzorujejo delo svojih otrok in če treba tudi malo pomagajo. Vobče pa naj vsi ti tečaji kolikor mogoče širijo poznavanje lepega jezika prijateljskega naroda.

□ **Burno zborovanje mariborskih pekov.** K našemu včerajšnjemu poročilu o zborovanju pekov, ki je ob času poročila še trajalo ter se do triletni na 19 nadaljevalo, dodajemo še naknadno: v teku debate je prišlo med zborujočimi peki do očitkov radi konkurence in rabatnega popusta prekupčevalcev. Radi izredne burnosti zborovanja je bil predsednik Horvat prisiljen, da je ob navedenem času sredi vneti debate zaključil zborovanje. Prav zanimivo je bilo, ko je vstal nadsvetnik Hinterlechner in vprašal zborujoče, kaj razumejo pod belim, polbelim in črnim kruhom. Nadsvetnik Hinterlechner se je postavil na stališče, da je razumeti pod belim kruhom kruh, ki se peče iz moke št. 0, črni iz št. 5 oziroma 6, polbeli pa iz št. 2, oziroma iz enake mešanice številk 2 in 5. Pri tem je bil merodajen razpis kraljeve banske urave z dne 23. decembra 1930, ki izrecno navaja, da se dela beli kruh iz št. 0; razen tega prihaja tukaj v poštev pekovaška kalkulacija, podana na izrednem občnem zboru pekov dne 8. januarja 1931, na katerem so peki sami izrecno priznali, da se peče beli kruh iz moke št. 0. Na včerajšnjem zborovanju pa je med neki prevladalo mnenje, da je razumeti beli kruh kot kruh, ki se peče iz moke št. 2, kot polbeli kruh iz moke 5 in 6, črni kruh na iz mešanice moke št. 6, 7 in 8 ali po št. 6 in 7 ali pa 6 in 8.

□ **Na ribjem trgu** so prodajali včeraj sardele po 13, tonino po 36 kg. Zaloga je bila bolj pičla. Letos je radi razburkanosti Jadranskega morja v smislu poročil ribji lov za polovico manjši kakor lanske leto.

□ **Brez spremembe.** Gmajna stanovalcev v Ključavničarski 2 ne beleži v noči na petek nobenih izprememb. V policijskih bukvah stoji: aretacij — 0!

□ **Se vedno atrakcija** v Mariboru in tudi drugod je cirkus. Mnogi iz mesta in okolice se valijo vsak večer proti malemu vojaškemu vežbališču. Nekaj posebnega je točka, ko nastopa čudoviti slon »Jenny«, ki kaže dresuro, s kakršno ne razpolaga menda noben drug slon v obstoječih cirkuskih podjetjih. Ravno tako ostali sloni Jumbo, Männe in Piccolo; uprav imenitno šolo ima Piccolo, ki predvala točke, kakršnih doslej v Mariboru še nismo videli. Niti Kludsky, niti Schneider in Amar ali kateri drugi cirkus ne razpolaga s tako imenitno dresiranimi sloni. Izvirne stvari predvajajo štirje moderni »gladiatorji«. Bim in Bom pa sta v svojem parodičnem in vratolomnem akrobatstvu unvar nedosežna mojstra.

□ **V gledališču** bo tudi ob 11 sestanek vseh gojencev, ki so se prijavili v dramatično šolo. Istočasno se ob tej priliki lahko vpišejo še novi gojenci. Prijave se še tekom današnjega dne sprejemajo ustmeno ali nismo pri J. Koviču, Gregorčičeva 26. prvo nastropje.

□ **Gasiljski rogov** glas je zadonel v četrtki okoli pol 12 ponoči po mariborskih ulicah; ljudje, ki so ravno prihajali iz cirkusa, so drveli v smeri za gasilci, ki so odrinili na mesto požara s tremi brigadnami in pod vodstvom poveljnika Ivana Volerja. V Vrazovi ulici 2 se je namreč v kletnih prostorih radl velike vročine, ki je prihajala od dimovoda, speljanega skozi kletne prostore iz pralnice, vnelo žaganje. Ogenj bi mogel biti usoden, da ni pravočasno orazil dima, ki je prihajal iz kleti, zdravnik dr. Furlan, ki je takoj pozval nekaj moških, ki so pričeli oženj gasiti. Ko so prisneli gasilci, je bilo treba še končnih gasevalnih del, da se je vsaka nevarnost širjenja ognja preprečila.

□ **Pri tukajšnji zastavljalnici** se bodo dne 14. oktobra t. l. zastavljali predmeti in sicer od elektov št. 15.229—17.000 in od dragocenosti št. 26.891 do 29.017 prodali, ako se najkasneje do 10. oktobra t. l. ne dvignejo ali pa podaljšajo.

□ **Sprememba pri kontroli mer.** Dosedanji kontrolor mer Josip Hofkar je premeščen iz Maribora v Ljubljano. Na njegovo mesto je imenovan Miroslav Puc iz Dubrovnika.

□ **Opozarjamo** še danes na velik oratorij »Samson«, ki ga bodo izvajali dne 3. oktobra t. l. v unionisti dvorani mešan zbor in nomnožen orkester Nar. žel. glasbenega društva Sloge iz Ljubljane ter naši najboljši solisti-umetniki (ga. Lovsetova, ga. Škerlj-Medvedova, g. Gosič in g. Rus). Lične knjižice oratorija po ceni 5 Din in vstupnice po običajnih zmernih koncertnih cenah se že dobe v predprodaji v trg. Zlata Brišnik in Jos. Höfer.

□ **Za duhovščino** se priporočajo velika izbira črnega in temnosivega blaga za obleke in povračila v novi slavlbi trgovca Macuna. Maribor. Gosposka 10.

Nedeljski sportni spored

Jutri se vrši zopet na treh frontah prvenstvo naših klubov v borbi za naslov prvaka, ker prideta prvo in drugo plaširani klub podvezne lige v drž. prvenstvo, je to tekmovalje še zanimivše. Po novem pride tudi kateri mariborski klub prihodnje leto v nadaljnje tekmovalje. Te dejstvo daje podveznemu lignemu tekmovalju še poseben čar. Zato tudi ni čudno, ako privabijo tekme v Mariboru, Celju in Ljubljani veliko število gledalcev.

Maribor in Celje sta že pokazala kako cenita nov način tekmovalja. Zadnji dve nedelji so imeli tako v Mariboru kakor tudi v Celju rekorden obisk pri tekmah. Le v Ljubljani še ni naše občinstvo imelo priliko pokazati svoje zanimanje za te prireditve. Res je, da dosedaj še ni bilo prave prilike zato pa bo v nedeljo taka prilika. Na igrišču Primorja ee srečata stara rivala, ki sta že večkrat nastopila v borbi za prvenstvo Slovenije, Srečanja Ilirije, Primorja in Maribora v medsebojnih tekmah so vedno velika senzacija za naše občinstvo. Igre teh moštev v ničemur ne zastajajo za tekmičami z zagrebškimi klubi.

Borba med Primorjem in Mariborom bo pa v resnici zanimiva. Maribor, ki je v zadnji tekmi proti Iliriji ponovno dokazal svojo visoko kvaliteto, bo gotovo tudi pri tekmah s Primorjem skušal uveljaviti svoje znanje. Zlasti še, ker hoče Maribor prihodnje leto na vsak način sedelovati v tekmah za državno prvenstvo. Po prvih nastopih ima tudi upanje, da pride do zaželenega cilja. Tekmo bo najbrže sodil Dolinar, kajti zaproseni sodnik iz Zagreba ali Belgrade gotovo ne bo prišel, ker je odbor za delegiranje sodnikov pri Zvezi izjavil, da sodijo sodniki, ki jih ta odbor delegira, samo tekme za državno prvenstvo. Tekme za prvenstvo ljubljanske podzveze pa samo sodniki ljubljanske sekcije.

V Celje mora Ilirija, ki odigra jutri svoje zadnje tekmo izven Ljubljane. Nasprotnik so Atletiki, ki so zadnje nedelje podlegli Primorju s 6:1. Ta rezultat sicer pove, da bo Ilirija gotovo zmagala in bo šlo samo za diferenco golov. Stvarno pa izgleda vse precej drugače. Atletiki so na svojem igrišču vsakomur nevarni in bo morala Ilirija napeti vse moči ako bo hotela zmagati. Vsak gol, ki ga bo Ilirija zabila, bo najbrže spomlad odločeval. Tekmo bo sodil dr. Planinšek.

Svoboda pa potuje v Maribor, kjer se spopri-me z Zelezničarji. Favorit je sicer moštvo Zelezničarjev, vendar lahko Svoboda, ako tako zaigra kakor prošlo nedeljo proti Mariboru, odnese dober rezultat. O Zelezničarju bi rekli, da ima zmago že v žepu, toda Svoboda lahko preseneti in tudi odnese kako točko domov. Zato bo pa tudi ta tekma zanimiva, sodil bo pa Ochs. To je v glavnem nedeljski nogometni program.

V Ljubljani se vrši tudi hazenska tekma med Ilirijo in Ateno, starima lokalnima rivaloma. Hazenske tekme v Ljubljani že dolgo ni bilo, zato pričakujejo vsi z zanimanjem nastop naših hazenšč. Letos z izjemo nastopa proti praški Slaviji ni bilo nobene pomembnejše prireditve. Od jesenske sezone pa pričakujemo, da bo boljša kakor je bila pomladi, ko je izgledalo, da bo ta lepa ponoga ženskega sporta zaspala. Po deželi se hazenski sport lepo razvija in ne bi bilo prav, ako bi v Ljubljani izgubili inicijativo. Tekma se vrši dopolne na igrišču Ilirije. Na novem igrišču Hermeza pa prične prvorazredne prvenstvene tekme.

Cerkveni vestnik

Notranja kongregacija gospodičen pri č. m. dušnikah v Ljubljani ima svoj prvi shod po poštini-cah v nedeljo dne 27. septembra točno ob pol treh popoldne. — Voditelj.

Poizvedovanje

Najden pulover! Član Slovenskega Planinskega Društva je našel v nedeljo dne 20. t. m. na Westrovi polji proti Grnadi volnen pulover. Kdor ga je izgubil, naj se zgasi v plačni SPD, palača Ljub. kreditne banke, IV. nadst., kjer ga dobi nazaj.

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol-Droždjenko

In blagoslovila njen neprecenljiv čudežni učinek

Pri revmatizmu, trganju, is-asu: boleča mesta vdrgniti.

Pri zoboboli: dlesne vdrgniti in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja: čelo in cele telo vdrgniti, ter vzeti zvečet pred počitkom mlačno kopel s dodatkom Levje-Mentol-Droždjenke.

Pri utrujenosti: masirati celotno telo.

Pri žledenih boleznih: 10 kapljic na košček sladkorja.

Pri izpadanju las in prhlaju: masirati glave.

Ko sobna voda itd.

Pri potenju pod pazduho, nogi rok a i celotnega telesa naj se poteče ledi zjutraj in zvečer izmivejo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani ORIGINALNI STEKLENICI

Zahtevajte izrecno

Levjo-Mentol-Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10—, 26— in 52— Din. Pazite se pred po-naredbami.

Centralni biro:

LAVIJA MENTOL-DROŽDZENKA

Zagreb, Marulićev trg 5. — Telefon: 73-52

Slike bodoče vojne

Razgovor s prof. Demolisom, mednarodnim izvedencem za plinsko vojno

Profesor Demolis je kemični inženjer svetovnega slovesa in tehnični svetnik mednarodnega odbora Rdečega križa v Ženevi. Profesor je specialni izvedenec za kemično vojno, torej za vojno s plini, razstreljivi in bacili...

Te dni ga je obiskal sodruinik nekega večjega inozemskega lista, ki je začel razgovor s sledečim vprašanjem: »Slišal sem že ponovno, gospod profesor, da se izvedenci ne boje v bodoči vojni več toliko plinov, ampak...«

42 držav praznuje. Angleški fizik Mihael Faraday je leta 1831 odkril elektromagnetsko indukcijo. Da stoletnico odkritja, ki je postalo velikanskega pomena za moderno elektrotehniko, dostojno praznujejo, so se v Londonu zbrali zastopniki 42 držav.

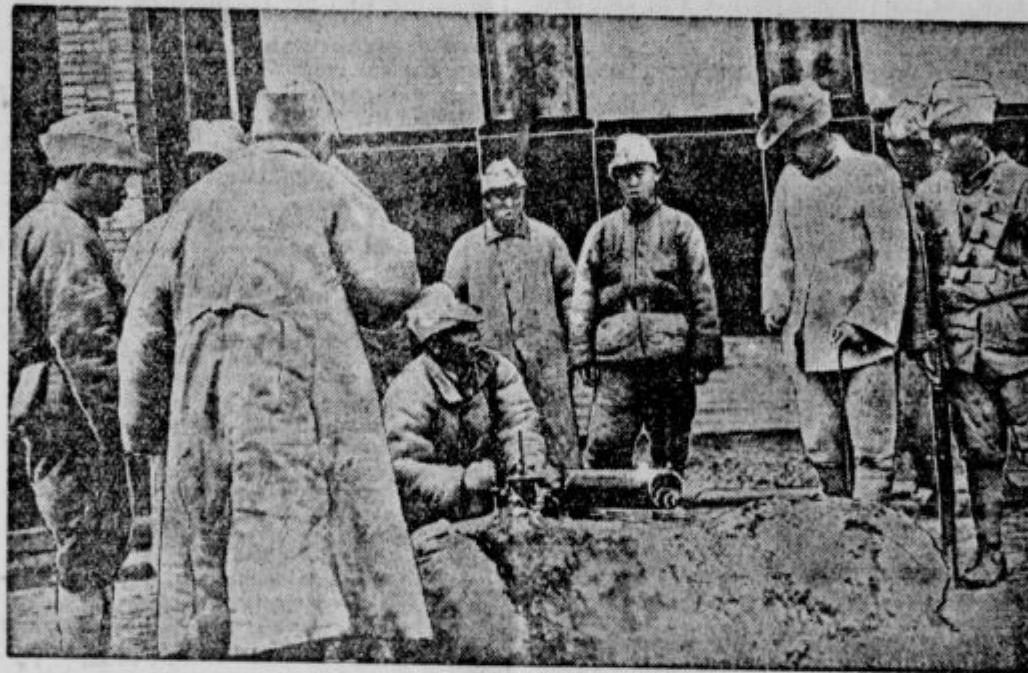
»Povsem prav,« mu je vpadel v besedo profesor, »povsem pravilno mnenje, čeprav obstojajo plini s strahovitim učinkom, kakor na primer fosgen in tako zvani »rumeni križ«. »Rumeni križ« je brezbarvna tekočina, katere učinki se pokažejo šele nekaj ur po vbrizganju. Po preteku tega časa se pojavijo na dotičnem udu strašne opekline. Kmalu nato dotični oslepi. Ta dva plina so nemške čete začele uporabljati šele proti koncu vojne. Najhujše pri njih je, da se do sedaj kemični znatnosti še ni posrečilo, da bi v zraku ugotovila njih navzočnost. Mednarodni Rdeči križ je pred kratkim na pobudo več narodnih odborov razpisal natečaj z nagradami, kako bi se dalo na kakšen način ugotoviti navzočnost »rumenega križa« v zraku. Nešteto se nas je že trudilo, da bi na kakšen način odpomogli temu, toda strahotni plin ne izda svoje skrivnosti. Toda kljub temu stopa razpravljanje o strupenih plinih čim bolj v ozadje in je danes prav za prav le še podlaga za teoretične članke v vojaških strokovnih revijah.«

Profesor je za nekaj trenutkov prenehal in se pomenljivo ozrl na velik lepak, ki je pritrjen na steni. Veliko letalo je narisano na njem, pod letalom pa grobo skicirano mesto. Iz letala pa nekaj leti navzdol. »Danes imamo že taka bombna letala, ki imajo akcijski radij 10.000 kilometrov. Dejali boste: Saj imamo

skuse s prej omenjenim »rumenim križem«. Rezultati teh poskusov so taki, da se vojaški krogi zelo optimistično izražajo o njih. Kako bi se tudi ne? Vsakdo, ki vdihne ta plin, je brezpogojno zapisan smrti. Najhujše je seveda to, da se opekline na koži pojavijo šele nekaj ur po vdihanju plina.

Zadnji letalski manevri nad Londonom, ki so se vršili v juliju tega leta, so marsikaj pokazali, kar nas lahko navdaja z bojznijo. Kljub močnemu organiziranju obrambi potom lovskih eskader in topovskega ognja je bilo nad London spušenih 54 ton bomb. To je dovolj! Topovski ogenj se je izkazal kot povsem neraben v obrambi proti letalom. Še danes računajo, da je treba za strmoglavljenje letala iz višine povprečno 4000 strelav (med vojno je bilo to število še dvojno). Popolnega varstva prebivalstva pod temi okoliščinami ne bo mogoče nikdar doseči. Saj ne moremo prebivalstva zapreti v katakombe. Edino, kar so do sedaj iznašli v korist prebivalstva, so plinske maske.

Teh poznamo dvoje vrst: za civilno prebivalstvo tako zvane »maske za beg«, ki si jih prebivalstvo nadene pri bezi, in pa izolirne

Kitajski vojaki s strojnico v postojanki pri Harbinu

maske za gasilce, sanitejce, policijo itd. Izolirne maske vsebujejo zalogo kisika za več ur, dočim maske za civilno prebivalstvo le branijo dostop strupenih plinov do nosu s tem, da zrak filtrirajo.

Kdo bi našteval vse strahote? Naj povem še, da dogovore proti plinski vojni od 17. junija 1925 do danes še niso ratificirale mnoge države, med temi tudi Švica...

Tudi v Bruslju učinkuje angleška kriza. Borzno občinstvo pred borzo v Bruslju, ki so jo tudi zaprli in zasedli s policijo.

vendar lovska letala za borbo proti njim! Toda zračni manevri v Dünchirchenu, Londonu, Berlinu, Lyonu, Toulonu in drugod so dokazali, da kljub izvrstni zračni obrambi vedno le nekaj bombnih letal doseže svoj cilj. Pred kratkim so se vršili veliki letalski manevri v Gornji Italiji, nad Turinom, Genovo in Milanom. Ti manevri so bili zanimivi, če zavoljo drugega ne, saj zavoljo posebne pozornosti, ki jo v Italiji posvečajo temu orožju.

Jaz sem si že ustvaril svojo sodbo o končnih rezultatih teh manevrov: celo v slučajih, da zasleduje eskadro bombnih letal kompaktna skupina lovskih letal, bo saj eno izmed bombnih letal doseglo svoj cilj. Recimo, da doseže svoj cilj letalo, ki ima s seboj samo eno tono bomb. Računajmo: 1000 kilogramov bomb (recimo nemškega tipa, male elektronske bombe) je 500 do 600 kosov. Te povzročijo vsaj 300 požarov! Te bombe vsebujejo fosfor in je silno težko pogasiti požare, ki jih zasitijo! In to niso, zapomnite si, niti minimalne številke! Te številke leže brez dvoma pod vsako verjetnostno mejo. Cemu neki naj bi samo eno letalo doseglo svoj cilj? Cemu naj bi zadelo samo 50 odstotkov bomb? Sedaj pa še bombe, ki so velike kakor človek in ki poleg učinkovitih razstreljiv vsebujejo tudi strupene pline. Pa še to: v Ameriki delajo po-

Največje avtomobilske tekme v Evropi

Jutri bo Češkoslovaška pričla letošnjih največjih avtomobilskih tekem v Evropi. V okolici glavnega mesta Moravskem, Brnu, je bila lani dovršena zgradba tako imenovanega »Masarykovskega kroga«, to je zaprtega kroga cest, sposobnih za avtomobilske tekme. Stroški tega kroga so znašali nad 12 milijonov čeških kron. Preteklo leto se je na tej tekmovalni cesti prvič vršila tekma, v kateri je zmagal nemški avtomobilist Morgen. Tekmi je prisostvovalo do 120.000 gledalcev. Letos pričakujejo še znatno večje udeležbe. Tekmovalec se je prijavilo toliko, da bodo to leto največje avtomobilske tekme v Evropi. Jutri bodo prišle v Brno iz Madjarske, Poljske, Avstrije in Nemčije cele ekscurzije gledalcev, ki se ne strajajo truda in stroškov, da vidijo zanimivo zabavo, ki jim jo bo nudila tekma na »Masarykovem krogu« za pokal češkoslovaškega predsednika.

»Očka, kaj je bankrot?«

»Bankrot, sinček moj, je, če svoj denar spraviš v hlače žepe, upnikom pa pušiš, da vzamejo suknjič.«

Chaplin pri borcu za svobodo Indije. Redek slučaj je privedel znanega filmskega igralca Chaplina in Mahatmo Gandija skupaj. Fotografu se je posrečilo obadva presenetiti v razgovoru.

Montague Norman

V letopisih svetovne zgodovine bo zapisano, da je bila odprava zlate veljave na Angleškem zapečaten s pismom, katero je voditelj Angleške banke prejšnjo soboto zvečer pisal angleški vladi. Vladi ni bilo treba dolgo premišljevali. Če šef banke zahteva, da se ustavi izplačila v zlatu, ni treba dosti premišljevali. Zakaj on je in ostane mož, ki mora v fi-

gleške bankirske družine. Člani te družine so že ponovno stali na čelu angleških financ. Današnji guverner Angleške banke nosi vedno mehak ovratnik, mehak, temen, širokokrajen umetniški klobuk in ozke hlače, ki so že davno iz mode. V njegovi mahadrajči samozaveznici se blišči igla s smaragdom. Norman je nekoliko praznoveren in smatra ta kamen za talisman; celo ponoči ga zabode v vzglavje.

Zunanost tega »človeka s smaragdom« ni prav nič podobna bankirju, tako da so ga celo mnogi njegovi lastni uradniki, ki ga na videz ne poznajo, že ponovno ustavili na dolgem hodniku Angleške banke, ga vprašali, kaj želi in ga končno pozvali, naj takoj zapusti bančne prostore. Tako malo zaupanja vzbuja zunanost mogočnega guvernerja pri njegovih lastnih ljudeh. Tiho smehljač se je Norman vedno točno sledil takim pozivom.

Guverner Angleške banke je v svojem življenju samo dvakrat dal zastopnikom časopisja intervju. Obkrat je intervju obsegal samo po pet besed. Ko je zapustil konferenco v

Jesen je prišla v deželo...

Washingtonu, je na vsiljiva vprašanja časnikarjev izjavil: »Moja glava je absolutno prazna.« Norman ni še nikoli imel govora. Kadar bi moral govoriti, poveri s tem enega izmed svojih sodelavcev, kateremu pove svoje misli.

Sedaj doživlja ta mož težke dneve. Angleška banka je zapletena v vrtnec svetovnozdovinskih dogodkov. V londonski City pa še prejkoslej stavijo največje nade v Montague Normana. Doslej so vse finančne transakcije, ki jih je on vodil, potekle za Anglijo ugodno.

»Čigav je dovtip, ki ste ga pravkar povedali?«

»Moj.«

»Tako? Potem morate biti pa precej starejši, kakor izgledate.«

Francoz: »Oh, ubogi John Bull, v resnici se mi smili.«

Američan: »No, jaz pa mislim, da sva midva bolj usmiljenja vredna, kakor on.« Ta risba karikaturista Strubeja v angleškem listu »Daily Express« izorno pove, kako Angleži mislijo o ukinitvi zlate veljave. Zlato kot kritje občutijo kot nezno breme, ki zavira gospodarstvo. Anglija, ki se je osvobodila zlate veljave, si bo sedaj veliko lažje gospodarsko opomogla kakor Francija in Amerika.

Prijave za zgradarjino

Za vsako zgradbo, ki je zavezana zgradarini (davku na dohodek od zgradb) je vložiti davčno prijavo v času od 1. do 31. oktobra 1931.

Davčno prijavo je vložiti za vsak objekt, ki je katastru posebej popisani, če tudi ima dve hišni številki. Za več objektov se vložijo le tedaj ena sama davčna prijava, ako so vsi objekti označeni samo z eno hišno številko in so popisani skupno v enem samem katastrskem listu.

Davčne prijave je vložiti tudi za one zgradbe, ki uživajo začasno davčno prostost, kakor tudi za one, katerih lastniki so prosti zgradarine v smislu §§ 11-16 zak. o davku na samce, ker so imeli istočasno 0 živih otrok.

Davčno prijavo izpolni in vložiti:

1. dejanski posestnik ni če je več posestnikov, vsi skupaj;
2. za zadruga starešina;
3. za pravne osebe vložijo davčno prijavo njihov predstavnik oziroma zastopnik, za mladoletne pa njihovi roditelji oziroma varuhi in
4. za mase njihovih zastopniki.

Davčno prijavo vložijo lahko tudi pooblaščenec, mora pa v tem primeru prijavi priložiti pooblastilo.

Prijave je izpolniti v vseh razpredelkih po vrsti, kakor sledi v obrazcu. V davčno prijavo je vsakega najemnika vpisati pod posebno tekočo številko.

Zelo važno je, da se točno izpolnijo razpredelki o dohodkih, ki so za ugotovitev davčne osnove merodajni, kakor tudi podatki o številu in vrsti prostorov, ki jih izkoriščajo posamezni najemniki. Točna izpolnitev teh razpredelkov je pa tudi v interesu davčnega zavezanca samega, ker se le na ta način reši nadaljnega zaslišanja in izpraševanja kakor tudi event. kazenskih posledic.

Davčni zavezanci morajo v davčno prijavo vpisati oziroma v davčni prijavi napovedati znesek letne kosmate najemnine in sicer po stanju ob času objave poziva za vložitev prijave.

Pod kosmato najemnino se razumeva vsaka odškodnina, ki jo učini in daje najemnik hišnemu posestniku za uporabljen zgradbo.

Kot odškodnina za uporabljanje zgradb se smatra:

1. najemnina v gotovini;
2. vrednost dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih najemnik iz naslova najemnine vrši, daje ali dolguje hišnemu lastniku;
3. dajatve v naravi (hrana, vzdrževanje in slično);
4. stroški za popravila, ki jih je najemnik plačal sam ali založil za predelavo oziroma popravilo zgradbe (stanovanja), če v skladu tega plača sorazmerno nižjo najemnino;
5. namesto hišnega lastnika plačani davki, premije za zavarovanje itd.

Vrednost odškodnine iz točk 2. in 3. je pretvoriti v denarno vrednost in to vpisati v davčno prijavo.

Hišni lastniki, ki svojo zgradbo ali njen del sami uporabljajo, oziroma odstopajo drugim brezplačno v uporabo, morajo kot kosmato najemnino prijaviti znesek, ki bi ga mogli dobiti za zgradbo ali njen del, ako bi jo, oziroma ga oddali v najem.

Na isti način je prijaviti kosmato najemnino za one zgradbe oziroma za dele zgradbe, ki v času vložitve davčne prijave niso bile oddane v najem, nego so stale neuporabljene.

Pri zgradbah, ki so oddane v najem (v za-

kup) skupno z vrhom ali zemljiščem v izmeri preko 500², se mora posebej napovedati najemnina, ki se plača za vrt ali zemljišče in posebej najemnina, ki se plača za zgradbo.

Prav tako se mora posebej navesti v prijavi najemnina za opremo, orodje in pravice, združeno z zgradbo in slično.

Ako odškodnina za vrt in zemljišče v površini preko 500², za opremo, za orodje in slično ni s pogodbo posebej ugotovljena, mora se v opombo vpisati, v kakšnem razmerju in pogojen najemnina za zgradbo in stanovanje z najemnino za vrt, zemljišče, opremo in slično in kolikšna je površina vrta in zemljišča.

Pripomni se, da se smatrajo hodniki, prehodi in vhodi v hišo kakor tudi njihovi posamezni deli za pomožne prostore ter da se mora oddajanje prostorov v hodnikih, prehodih in vzhodih v najem v davčni prijavi tudi napovedati. Pri zgradbah, k se dajejo v najem (nakup) samo za čas sezone, se navede kot kosmata letna najemnina skupna najemnina, ki se je prejela za sezonsko dobo.

V opombi prijave se mora vpisati, da-li ima davčni zavezanec še kakšno zgradbo in eventualno kje.

Razpredelki v katerih se vpisuje število prostorov, se morajo na koncu vsaki posebej sesteti in prav tako razpredelki v katerih je vpisana letna najemnina.

Izpolnjena davčno prijavo podpišejo najemniki v naznačenem razpredelku in po vrsti, kakor so navedena stanovanja (v najem dani obratni prostori).

Najemnik ne sme podpisati davčne prijave prej, nego se v njo vpiše iznos najemnine, katero plačuje za zgradbo, stanovanje ali obratne prostore.

Davčna prijava se mora vložiti osebno ali po pošti pri oni občini ali davčni upravi, na koje teritoriju se zgradba nahaja. Kdor ne vloži davčne prijave v roku določenem s tem pozivom, plača kot kazen 3% od odmerjenega osnovnega davka in ako davčne prijave ne vloži niti na pismeni poziv v nadaljnjem roku 5 dni pa 10% osnovnega davka.

Ako se v davčni prijavi v namenu, da bi se izognil plačilu davka, navedejo neresnične izjave ali, ako se prijavi nižja najemnina (zakupnina), oziroma, ako se zataji objekt, zadenejo davčnega zavezanca posledice iz čl. 142 zakona o neposrednih davkih, zaradi zatajbe.

Ako najemnik (zakupnik) podpiše in potrdi neresnične izjave, se ga kaznuje po čl. 138 zakona o neposrednih davkih s 50 do 500 Din.

Ako davčni zavezanec ne zna pisati ali ne zna davčne prijave izpolniti, vložijo lahko pri pristojni občini ali davčni upravi ustmeno napoved na zapisnik, vendar morajo najemniki tudi take davčne prijave podpisati.

Vložitelju davčne prijave se potrdi prejem. V svrhu pravilne odmere samskega davka, mora vpisati vsak hišni posestnik na prvi strani prijave sledeče podatke:

1. rojstno leto;
 2. ali je oženjen, samski, vdovec, sodno ločen?
 3. število zakonitih otrok.
 4. pri sodno ločenih je navesti tudi, ali plačuje vzdrževalnino za ženo in otroke?
 5. ako je zgradba solastnina, je navesti ime in poklic vseh solastnikov, s kolikim deležem je vsakter solastnik zgradbe, nato pa je za vsakega posameznega solastnika navesti podatke pod 1-4.
- Inozemci, popolni invalidi in osebe pod skrbstvom so med drugimi prosti samskega davka. Zato naj to okolnost na prijavi pripomnijo.

4000. V industrijskih papirjih je bil zaključek v Slavsku po neizpremenjenem tečaju 25. Nekoliko slabše je bila Osješka Sečerača. Večje so bile zaključene po 110. Trboveljska se je učvrstila na 197 in 200. Med paroplovni družbami je bila zaključena Jadranska plovilna po 460.

Ljubljana, 8. Bler. pos. 65 bl., 7% Bler. pos. 57 bl., Celjska 150 den., Lj. kred. 120 den., Prasedion 950 den., Kred. zavod 195 den., Vevče 110 d., Kranj. ind. 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap. 7% inv. pos. 66 bl., agrarji 40 bl., vojna škoda ar. 300-304 (295, 300, 305, 310, 308, 302), kasa 300-305 (305), 10. 300-306 (304, 304, 50), 12. 305-308, 8% Bler. pos. 64-65 (65), 7% Bler. pos. 56-58 (54, 55, 55, 50, 56, 57), 7% pos. Drž. hip. banke 57-65 (62), 6% begl. obv. 43,50-45 (44). Bančne delnice: Hrvatska 50 den., Poljo 52-52,50 (52), Kredita 121-126, Union 147-150 (147), Jugo 67-68 (67), Lj. kred. 120-125 (120), Medjunarodna 68 den., Narodna 4000-4500 (4000), Obrina 30 den., Prasedion 957,50-965 (957,50), Srbska 187-188 (187), Zemaljska 110-112. Industrijske delnice: Slavsku 25-30 (25), Slavonija 230 den., Našice 580 bl., Danica 65-75, Drava 192,50-200, Sečerača Osjek 160-170, Brod. vag. 55 bl., Vevče 110-115 (110), Isis 20-30, Ragusa 280 bl., Oecania 190 bl., Jadr. plov. 460-470 (460), Trboveljska 200-210 (197, 200).

Belgrad. Narodna banka 4500-5000, 7% inv. pos. 68,50-67,50 (66, 66,75), agrarji 39,50 den. (39), vojna škoda 300-301 (310, 300), 11. 303-305 (304, 303), 12. 306-308 (310, 306), 7% Bler. pos. 56-56,50.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. potiska 240 zaklj., koruza bač. 102,50-105, okol. Sombor 104-106, gbn. 97,50-100, srem. okol. Indija 102-105, okol. Srd 105-107,50, fižol bač., sr. beli 2% 170-175. Tendence stalna. Promet: 41 vagonov.

Sombor. Oves bač. Železnica 140-145, bač., sv. železnica 130-135, rž bač. žel. 102-104, moka bač., ban. stanica Og in Og 555-375, 2. 335-355, 5. 300-310, 6. 250-265, 7. 190-205, 8. 180-140, fižol bač. vzorec 165-170. Tendence stalna. Promet: 33% vagona.

Budimpešta. Tendence stalna. Promet: 1419. Pšenica marec 11,24-11,45, zaklj. 11,40-11,41, rž marec 11,28-11,45, zaklj. 11,35-11,36, koruza maj 12,88-13,30, zaklj. 12,90-12,95.

Živina

Mariborski svinjski sejem 25. sept. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 358 svinj. Cene so sledeče: mladi prašiči 5-6 tednov stari 45-80, 7-9 tednov 90-100, 3-4 mesece 150-250, 5-7 mesece 300-400, 8-10 mesece 450-500, 1 leto 550-700, 1 kg žive teže 7-8,50, 1 kg mrtve teže 10-12 Din. Prodanih je bilo 114 svinj.

Hmelj

Nürnberg, 25. sept. tg. Danes je bilo pripeljanih 100 bal, prodanih pa 60. Hallertauski hmelj je dosegel ceno 40-70 mark, tetnanski I. pa 65 do 75. Za inozemski hmelj ni bilo kupčije. Tendence zelo mirna.

Zatec, 25. sept. tg. Nakupovanje se vrši dalje po neizpremenjenih cenah od 250 do 400 Kš.

Zatec, 25. sept. tg. Poročila hmeljskega gremija: Nastalo je večje povpraševanje. Cene so forsirajo. 90% želje je že nakupljeno od kmetov. Cena znaša 200 do 400 Kš.

Zadovoljen je s svojim

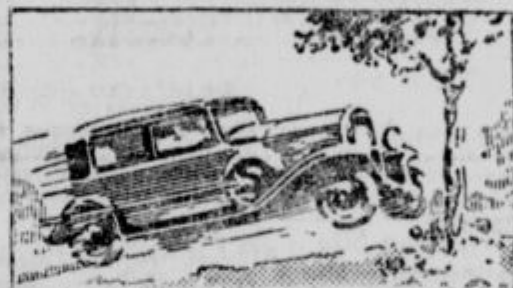
OPELOM SIX!

Saj pa se je velika družba tudi potrudila, da je izdelala v vseh pogledih ustrezajoč voz!

NOVI Opel je plod sodelovanja med znamenito nemško Opelovo tovarno in družbo General Motors, največjo ameriško avtomobilsko družbo. Rezultat je voz, ki popolnoma ustreza evropskemu okusu, hkrati pa ga odlikujeta dovršena konstrukcija in ekonomičnost, po čemer slove ameriške avtomobilске tovarne, še posebej pa največja med njimi, družba General Motors.

Karkoli zahtevate od avtomobila — vse ima

Hitrost — gladek tek — ekonomičnost — nagel start — prvovrstne vzmeti. V vsakateri teh točk je Opel

nedosegljiv. Razen tega pa se odlikuje tudi z otmeno karoserijo v treznih in elegantnih barvah. Če Opelja še niste videli, stopite k našemu zastopniku in ga prosite, naj vam pokaže razstavljene vozove. Na poskusni vožnji pa boste sami lahko presodili Opelove vrline.

OPEL SIX

Tovorni Avtomobili

BLITZ

General Motors Continental S. A.

Zastopnik v Ljubljani:
OSKAR SCHMITT, Tavčarjeva 1

Zastopnik v Mariboru:
FERD. FRIEDAU, Aleksandrova
cesta 19

Silvovka — Spirit — Brändy

Brinjevec, rum, in vse vrste likerjev

Jakob Perhavec, Maribor, Gosposka ul. 9. Tel. 25-80

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 26. septembra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče. — 18.30 Plošče. — 19.00 Zlatko Najster: Ustroj, materije. — 19.30 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu, poročila jugoslovanski prvak dr. Milan Vidmar v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku. — 20.00 Prenos iz Zagreba: Operi: »Cavalleria rusticana« in »Bajazzo«.

Nedelja, 27. septembra: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje. — 10.30 Humeke: Spravljanje sadja. — 10.00 Salonski kvintet. — 12.00 Cas, dnevne vesti, plošče. — 15.30 G.Š. Leharjeva: Dekliška ura. — 16.00 Pevski kvarteti Glasb. matice (gg. Pelan, Završan ml., Završan st. in Skalar). — 17.15 Ant. Medved: »Duše v vlačih« (Ljudski oder). — 20.00 Koncert Radio kvarteta (gg. prof. Jeraj, Bravničar, Feršnik, Eržen). — 21.45 Dnevne vesti, čas. — 22.00 Salonski kvintet.

Drugi programi

Nedelja, 27. septembra: Belgrad: 11.45 Ciganska glasba. 12.30 Radio orkester. 17.00 Pesmi ob zpremljevanju kitare. 18.00 Narodne pesmi. 20.00 Ksilofovi koncerti. 21.00 Violinski koncert. 22.00 Vokalni koncerti. 22.30 Radio orkester. — Zagreb: 17.00 Ciganska glasba. 20.30 Koncertni večer. 22.00 Laska glasba. — Budapest: 10.00 Katol. bogoslužje. 12.00 Opold. koncert. 16.50 Kvarteti. 19.40 Večerni koncert. 22.30 Ciganska glasba. — Dunaj: 10.30 Moderna orgelska glasba. 11.05 Dopoldanski koncert. 13.05 Opoldanski koncert. 20.30 Dunajski večer. 22.30 Ciganska glasba. — Milan: 10.50 Religiozna glasba. 12.30 Pesta glasba. 20.45 »Lucia Lammermoor«, opera. — Oslo: 20.30 Radio orkester. 22.05 Plesna glasba. — Praga: 19.55 Koncert v Smetanovi dvorani. — Langenberg: 18.30 »Dalberg« 20.00 »Madame Favart«, opereta. Nočni koncert. — Rim: 10.15 Religiozna glasba. 12.55 Poljudna glasba. 13.00 Pester koncert. 20.00 Italijanska glasba. nato plesna glasba. — Berlin: 19.00 Pesmi. 20.00 »Madame Favart«. 22.15 Plesna glasba. — Toulouse: 12.13 Bogoslužje. 13.00 Opoldanski koncert. 19.00 Simfon. orkester. 19.45 Argentinski orkester. 21.30 Violina. 23.30 Pesmi. — Barcelona: 13.00 Radio akstet. 14.15 Filmska glasba. 19.10 Radio orkester. 19.45 Vokalni koncert. 20.20 Radio orkester.

Pohišstvo

priprosto in najmoderneje Vam audi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

Sl. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvoru

Borza

Dne 25. septembra 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so vsi tečaji na ljubljanski borzi povzeli z izjemo Bruslja. Promet je bil srednji in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

V Curihu je bil danes Belgrad neizpremenjen. Cela vrsta deviz ne notira. London je nadalje popustil od 20 na 18,50, ravnotako je oslabele New York. Učvrstil pa se je Milan. Notiral je tudi Berlin in sicer 115.

Ljubljana. Amsterdam 2265,53-2272,37, Bruselj 785,39-787,75, Curih 1098,95-1101,75, Dunaj 790,87-793,07, New York 5610,26-5627,26, Pariz 221,06-221,72, Praga 166,63-167,13, Trst 285,57-286,47.

Zagreb. Amsterdam 2265,43-2272,27, Dunaj 790,87-793,27, Bruselj 785,39-787,75, Milan 285,57-286,47, New York kabl 5621,26-5638,26, Bek 5610,26-5627,26, Pariz 221,06-221,72, Praga 146,63-147,13, Curih 1098,45-1101,75. Skupni promet brez kompenzacij 3 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2265,53-2272,37, Bruselj 785,39-787,75, Curih 1098,95-1101,75, Dunaj 790,87-793,27, New York 5610,26-5627,26, Pariz 221,55-221,72, Praga 166,63-167,13, Trst 285,57-286,47.

Curih. Belgrad 9,03, Pariz 20,15, London 18,50, New York 511,50, Bruselj 71,20, Milan 26,50, Madrid 46, Amsterdam 206,25, Berlin 115, Dunaj 72, Stockholm, Oslo, Kopenhagen ne notira, Praga 13,16, Budimpešta 90,025, Atene, Carigrad, Bukarešta, Helsingfors ne notirajo.

Vrednostni papirji

Na zagrebški borzi je bila tendenca za državne papirje dvrsna in so tečaji večinoma narasli. Vojna škoda je bila promptna celo zaključena na obeh borzih po 810. Posebno dvrsna je bila tendenca za dolarske papirje, ki so se v tečaju zelo učvrstili.

Promet je bil v Zagrebu značnejši v 10 dolarjskih papirjih. V vojni škodi ga je bilo 2 milj. nom., v be. v. obv. 25.000 Din, v 8% Bleru 2000 dol., v 7% Bleru 7000 dol in v 7% obv. DHB 2000 dol. Belgradska borza beleži danes izredno znaten promet v promp. ni škodi in sicer 5200 kom., nadalje za november 700 kom. in za december 1800 kom. Nadalje so bili zaključeni v 7% inv. pos. 10.000, v agrarjih 10.000, v begl. obv. 163.000 in v 7% Bleru 2.000 dol.

Bančni papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni pri živahnem prometu. Zaključili so bili v delnicah Prasedione, Union, Jugo in Ljublj. kr. banke po neizpremenjenih tečajih. Poljohanka se je učvrstila zopet na 52, Srbska je oslabele na 187. Narodna banka je bila v Zagrebu zaključena po

POZOR!

Sirapacni čevlji neopredeljivi

vedno v zalogi od najmanjše do največje številke. Ročno delane. Brezobvezni ogled zaloge

Ivan Krois, Maribor, Koroška c. 18

Pet čevljarskih pomočnikov

za navadno zbitno delo sprejme takoj v delo tv. S. Florjančič & I. Rajaiš, Smartno pri Litiji.

Izgradnja novog hladionika u Velenju.

Direkcija državnog rudnika u Velenju na temelju rešenja Direkcije drž. rudarskih preduzeća u Sarajevu, broj 25.470/31 od 16. septembra o. g. i u smislu člana 86 stavka 1 zakona o državnim računovodstvu izdaje po drugi rad za izgradnju hladionika na temelju neposredne pogodbe.

Ova će se držati na dan 12. oktobra o. g. u 11. časova kod potpisane.

Kaucija 5% za domaće i 10% za strane od ponudjene vrednosti ima se položiti na blagajni Direkcije državnog rudnika u Velenju, najdalje do 10. sati na dan pogodbe. Preduzimaču se stavlja na raspolaganje sav građevinski materijal, materijal za oplatu itd., električna sisaljka i stroj za mešanje betona. Zemlja se ima samo iskopati, a ne i odvesti.

Pravo za pogodbu imaju samo ona lica, koja podnesu uverenja o svojim preduzimačkim sposobnostima.

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad dveletje vrste se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Portugalko

prvovrstno liter Din 14, loči kavarna in vinotoč »Centrale«.

Službe iskejo

Kovaški pomočnik
pošten in trezen z večletno prakso in dobrimi spricvali išče službo. — Naslov pove upr. »Slovenca«, Maribor.

Službodobe

Samostojna kuharica
verna, večja vsega gospodinjstva dela se takoj sprejme tri četrt ure od Kranja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Verna« št. 11182.

Krojaški pomočnik
za velika in mala dela se takoj sprejme. — Jarc A., krojač, Semenišče, Ljubljana.

Išče se dekle
za vinotoč v gostilno. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11278.

Tapetnike
pomočnike sprejme — J. Černe, Dunajska cesta 28.

Razpis
Odda se služba organista cerkvenika v Brezicah ob Savi.

Lesni
prejemalec in nakupovalec se išče s kavico. — Ponudbe na upr. »Slovenca« pod št. 11225.

Učenec
iz boljše hiše, ki je dovršil z uspehom vsaj dva razreda srednje šole in ima veselje do trgovine, se takoj sprejme v trgovini z mešanim blagom in železino Franc Picek, Ribnica, Dolenjsko.

Učenca
za kovaško obrt sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Franc Rutar, vojni in podkovski kovač, Škofja Loka, Kapu-cinsko predm. št. 26.

Trgov. vajenca
s primerno šol. izobrazbo, krepkega in pridnega, starega 14 do 15 let, takoj sprejme v mestu na deželi trgovina z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11285.

Knjigovodjo oz. knjigovodkinjo
zmožno vseh pisarniških poslov, iščemo za večjo lesno industrijo v neposredni bližini Celja za takoj. Reflektanti v lesni stroki imajo prednost. — Ponudbe z navedbo prakse in plačilnih zahtevkov nasloviti na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Marljiva pisarniška moč« št. 11311.

Išče se uradnik

za zavarovalnico. Pogoji dovršena dvorazr. trgovska šola. — Ponudbe pod št. 11310 na upravo »Slovenca« do srede 30. IX.

Pouk

Čamernikova šolerska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesionirana Prosod. št. 16 zastoni. Pišite ponil!

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Študentovska ul. 9-L.

Šolerska šola

oblastveno koncesionirana. I. Gaberščik, bivši komisar za šolerske izpite. Ljubljana, Dunajska cesta 31. Prihodnji redni tečaj se prične 1. okt.

Instrukcije

sprejme učitelj za vse razrede ljudske šole. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Instruktor- učitelj«.

Denar

Posojilo

se išče na prvo mesto dveh trgovskih hiš v centru mesta Ljubljane. Ponudbe pod »Posojilo« na upravo »Slovenca«.

Razno

Dvokolesa

se zamenjajo za premoč. F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Zamenjam mesto

Učitelj v južnem Primorju želi menjati mesto z učiteljem ali učiteljico v planinskem kraju Slovenije. Piše naj se na: Borislav Dimitrijevič, učitelj, Sutomore, J. Dalmacija.

Poizvedbe

Izgubil se je

pes volčjak, star 4 mesece. — Najditelj naj ga odda proti nagradi: Celovška c. 68, Ljubljana.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
zračno, z vsemi pritliklami, vodovodom, elektriko in vrtom, oddam takoj. Ivan Dobnikar, Jezica 91, poleg avtopostaje »Ruski car«.

Vnajem

Poslovni lokali
na Dunajski cesti št. 29/1 se takoj oddajo. Poizve se »ototam«.

Lokal

za špecerijo in kratko blago, vpeljano, se odda 15. oktobra, Dunajska 37.

Posestva

Posestvo
naprodaj tik ob državni cesti. 20 orolov zemlje. Poslopja zidana, primerena za trgovino ali gostilno. — Antonija Bračko, Selnica ob Muri, Št. II v Slov. goricah.

Hišo kupim

najraje na Ježici, Stožicah, sploh blizu Dunajske ceste, dvo ali tristano- vanjsko, po vojni zidano. Ponudbe s popisom hiše in položaja ter z navedbo najnižje cene na upravo »Slovenca« pod »Dunaj- ska cesta« št. 11273.

Prodajalci parcel

Javite svoj naslov, lego, izmero in ceno stavbi- šča upravi »Slovenec« pad »Resen kupec«.

Kupim hišo

dvo ali večstanovanjsko v Sentiakobskem ali Kras- kovskem okraju. Ponud- be prosim na upr. »Slo- venca« pod »Sentiakob«.

Trgovsko hišo

v centru Ljubljane, pre- novljeno, 2 lokala, 16 stanovanj, letni donos Din 150.000, prodaja Din 900.000 — »Posest«, Mi- klošičeva 4.

Naprodaj vila

7 sob, 3 kuhinje, poleg vrtna hiša z dvosobnim stanovanjem in 5000 m² zemljišča, vrednost sa- mega zemljišča presega kupnino, katera znaša Din 480.000 — pri »Po- sest«, Miklošičeva 4.

Enodružinska hiša

na najlepši cesti v Rožni dolini, naprodaj, dve pro- storni sobi, veranda in shramba, drvarnica, vrt, elektrika, vodovod, ka- nalizacija. Cena 95.000 Din. Cesta V. št. 21.

Kupim hišo

ali vilo s primernim do- nosom, kjerkoli v Ljub- ljani. Cenil, ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Do Din 600.000«.

Trgovsko hišo

ali stanovanjsko hišo z dobrim obrestovanjem, kupim v Ljubljani, event. predmestju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobro obrestovanje«.

Manjše posestvo

na Gorenjskem, s hišo ali brez hiše kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod št. 11288.

Kupimo

Divji kostanj, želod
kupim po najvišji ceni. V. H. Rohrmann, Ljubljana.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadst.

V nedeljo, 4. oktobra,
v torek, 6. oktobra,
v sredo, 7. oktobra,
v četrtek, 8. oktobra in
oba ostala dneva v tem tednu,
kakor tudi ves mesec oktober

(Več jutri.)

Spalnica

iz črešnjevega lesa, lepa, naprodaj. — Ivan Mrhar, strojno mizarstvo, Stane- žiče pri Št. Vidu.

Nov skobelnik

naprodaj za 600 Din. — F. Mušič, mizar, Mengeš.

Gramofon

skoraj nov, primeren za gostilne se prodaja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11283.

Med

Razpošiljam cvetlič. med v pločevinastih škatljah po 5 kg za ceno 72 Din. po povzetju. — V večjih množinah franco kupče- va žel. postaja po 11 Din za kg. Ant. Milfajt, žup- nik, Brodjanec, p. Bizo- vac, Slavonija.

Specerijska

in delikatesna trgovina na zelo prometnem kraju v Zagrebu, dobro vpelja- na, s prvovrstnim inven- tarjem in veliko zalogo blaga se radi boleznii lastnika prodaja za 60.000 Din. Mesečni promet v gotovini Din 65.000. Na- jemninska pogodba proti solidni mesečni najemnini zasiguranja. Krasna eks- istenca za mladeža in so- lidnega trgovca. Pisarna Pavlekovič, Zagreb, Ilica 146, I. levo.

Gostilna

zelo dobro vpeljana, na križišču petih ulic v Za- grebu, 3 velike gostilniške sobe s krasnim vrtom, popolnoma opremljena, zasiguran s petletno na- jemninsko pogodbo proti nizki mesečni najemnini, kjer se iztoči letno 250 hl vina in piva, prodamo za Din 45.000. Pisarna M. S. Pavlekovič, Ilica 146, I. levo.

Suhe sliive la

etuirane zabojčke: 5 kg 46 Din; 10 kg 88 Din. — Suhe bruske in jabolka 5 kg 32 Din, 10 kg 60 Din pošilja po povzetju fran- ko vsakemu naročniku: G. Drechsler, Tuzla.

Pisalnik

amerikanski, roletni z naslonjačem vred, za po- lovično ceno naprodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11277.

Mreže za postelje

izdeluje najceneje in naj- bolje samo trdka Šimen Sablatnik, Jesenice-Fužine. Sprejema tudi popra- vila.

Debele

Iuskinastentrobe

kupite naizene pri trdk A. VOLK, LJUBLJANA
Reslavska cesta 24

Novost v kozmetiki

V 6 dneh odstranjuje pe- ge, bradavice, sojedce, jetrne madeže (Leber- flecken), kakor tudi dla- čice. Specialistinja ga. P. a p v salonu Ema, Za- greb, Ilica št. 22.

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte po- jasnila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni. — Peter Setina, Radeče — Zidani most.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Zaščitni znak

Dobite v lekarnah, dro- gerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

lekarnar — SISAK
Varujte se potvorb

Po večno plačilo je poklical Vsemogočni našo mater

ALOJZIJO TOMAZIN

Ziveli so nad 78 let, ko so nas zapustili na smrt priprav- ljeni ob sklepu dneva Marije rešiteljice. Pokopali jih bomo v nedeljo, 27. t. m. ob 8 zjutraj v Naklem.

Desetero otrok so nas naša mati vzredili ter nas neumorno vzgajali z modro besedo in lepim zgledom.

Ko nas veže dolžnost, da jih ne pozabimo radi njihove vse- stranske in velike skrbi ter ljubezni, jih priporočamo vsem, ki ste jih poznali, v pobožno molitev.

Naklo, dne 25. septembra 1931.

Se živeči otroci:
Franca por. Lombar, Jožef, Jakob, Franc, Ivan, Ciril in Matej.

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom in prijate- ljem, da nas je zapustila po kratkem, mukapolnem trplje- nju naša ljubljena

Ingica

Pogreb bo v nedeljo 27. septembra ob 17. uri iz Šmartinskega doma.

Šmartno pri Kranju, dne 25. septembra 1931.

VIKTOR in FANI ROZEHNAL, starši
in ostali sorodniki.

Potrli neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljni, nepozabni soprog in sin, oziroma brat, svak in stric, gospod

Franc Verdnik

tovarnar perila

v sredo, dne 23. septembra ob 21. po kratki, mučni boleznii, previden s tolažili svete vere, v 47. letu svoje dobe izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek 25. sept. ob pol 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v soboto 26. sept. ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Magdalene.

Maribor-Kamnik, dne 25. septembra 1931.

Alojzija Verdnik roj. Mlekuš, soproga; Peter Verdnik, oče; Julijana Verdnik, mati; Julka, Angela, Minka in Pija Verdnik, sestre — in ostali sorodniki.

Zahvala

Za vse — in vsem, ki so nam lajšali bol in sočustvovali z nami v težkih dneh, ter spremili našega ljubljene soproga, oziroma papana itd., gospoda

Antona Šulerja

na njegovi zadnji poti — najpriskrenejša zahvala.

Ljubljana - Novi Udmat, dne 25. septembra 1931.

ZALUJOČA SOPROGA IN OTROKA.

Josip Lavtižar:

Bled in Briksen

Zgodovinska povest iz 17. stoletja.

»Če bi bila Rezika za vas, bi bila za njo velika sreča.«

»Poznam njeno lepo vedenje« — je nadaljeval grajski gospod — »in tudi drugi jo hvalijo kot iz- gledno dekle, zato nimam nobenega pomisleka.«

»Dovolite« — je pojasnjeval Ribič — »da vam povem prav odkritosrečno svoje mnenje. Vi ste velik gospod in Rezika je hči revnega bajtarja. Poleg tega preprosta, neizobražena.«

»To prepustite meni« — ga je prekinil Krištof. »Ta razloček ni nobena ovira. Jaz potrebujem samo vašega dovoljenja.«

Tedaj je pripomnil Miklavž nekako boječe:

»Reziko bi rad vzel za ženo Resmanov Janez iz Ribnega, imovit posestnik dobre kmetije...«

Mina se je bala, da bi ne bil Miklavž še kaj več povedal. Zato se je zopet vmešala v pogovor.

»Resmanovega boš primerjal z gospodom gra- ščakom« — je očitala Miklavžu. »Koliko pa bi morala trpeti na tako veliki kmetiji! Ali bi se ti nič ne smilila?«

»No, saj nismo še nič zgovorjeni z Janezom« — se je opravičeval Miklavž in pustil Mini besedo.

»Kaj pa pravi Rezika?« je vpraševal Krištof.

»Samo to, da ima raje vas kakor Resmanovega« — si je hitro izmislila Mina. »Kje pa hodi tako dol- go? Zdaj bi morala biti že doma.«

Kakor bi jo bil kdo poklical, je stopila Rezika v hišo in začela nekaj nujnega pripovedovati. Ko pa je ugledala gospoda Waidmanna pri mizi, se je tako ustrašila, da ji je kar zastala beseda.

»O le naprej Rezika!« je rekel Krištof. »Mene se nič ne boj.«

Sramežljivo je odgovorila:

»To sem hotela povedati, kako je bilo danes pri- jetno na grajskem travniku, kako smo hiteli spravl- jati seno in še gospod Fink nam je pomagal. Smo se mu pa smejali, ker je tako nerodno vlekel grablje.«

»Lepa zabava« — je smehljaje dostavil Waid- mann. »Gospod Fink ni vaje takega dela. On je le za knjige in daljnogled.«

Mina ni dosti poslušala tega govorjenja. Imela je v glavi drugo važno reč, ni pa vedela, kako bi jo spravila zopet v tek. Zato je dejala kar naravnost:

»Rezika, grajski gospod so nas danes obiskali. Veš, čemu so prišli?«

Deklica je zardela. Lahko si je mislila, kakšen namen je pripeljal gospoda v Ribičevo hišo. Saj so jo tovarišice že večkrat dražile zaradi tega. Odgo- vorila pa ni nič na Minino vprašanje. Iz zadrege jo je rešil oče, ki ji je naravnost povedal, o čem imajo pogovor.

»Jaz rad dovolim, da se poročiš z gospodom graščakom« — je rekel določno.

»In kaj praviš ti, Rezika?« jo je vprašal Krištof pogumno.

Deklici so se zasvetile solze v očeh. O kako tež- ko je čakala Mina, kaj bo rekla.

»Če sta oče in teta zadovoljna, sem jaz tudi« — je dejala. »Le prevelika čast je to zame.«

Tedaj se je zasvetil v Krištofovi roki zlat prstan

z rdečim biserom. Dal ga je svoji izvoljenki z be- sedami:

»Sprejmi ga v spomin najine zaročitve.«

Vsi trije so gledali presenečeno Reziko, ki je vzela dragoceni dar iz Krištofove roke. Mina je bila kar zamaknjena. Menila je, da vidi nebeški svet. Zdaj je bila spolnjena njena največja želja. Miklavž pa je pristopil k plemenitemu gospodu in mu rekel ginjeno:

»Nikdar nisem pričakoval takega iznenadenja. Gospod, Vi dobro veste, kakšna je Ribičeva hiša. Samo to, kar tukaj vidite, je naša in ena kravica v hlevu. Pa ste prišli z grada k nam in si izerali mojo edino hčerko za tovarišico v življenju. Ali ni to pre- velika dobrota?«

»Kar mirni bodite, oče Miklavž!« — je dejal Krištof pri poslovu. »Jaz dobro vem, da je Rezika vredna moje ljubezni.«

Vsi trije so ga spremili do praga in gledali za njim, ko je odhajal. Z navdušenim lajanjem ga je obletaval njegov spremljevalec, ki je tačas ležal na jezerskem obrežju in že težko čakal, kdaj se vrne na grad s svojim gospodarjem. Menda je bil vesel tudi Karo Krištofove zaročitve pri Ribičevih.

Miklavž, Mina in Rezika so se ves tisti večer pogovarjali o nenavadnem dogodku in skoraj niso mogli razumeti graščakove ljubeznivosti. Le Rezika ni kazala prirojene dobrovoljnosti. Kakor da bi jo trla neka skrb, ki je ni poznala do zdaj. Srečna, presrečna bi bila vsaka druga mladenka njenih let, ako bi jo bil bogati grajski gospod izbral za svojo nevesto. Rezika pa se je prijala neznanu ožostjo. Morebiti zato, ker se bo morala ločiti od najlepših dni svoje mladosti.